

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

INDEKS ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM ZA 2022 ROK

Kielce 2023

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów	4
1.1. Ubóstwo w Polsce	6
1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa	12
2. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim.....	16
2.1. Metodologia.....	16
2.2. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej.....	18
2.2.1. Powiat buski	20
2.2.2. Powiat jędrzejowski	20
2.2.3. Powiat kazimierski	21
2.2.4. Powiat kielecki	21
2.2.5. Powiat konecki	22
2.2.6. Miasto Kielce	22
2.2.7. Powiat opatowski	22
2.2.8. Powiat ostrowiecki	23
2.2.9. Powiat pińczowski.....	23
2.2.10. Powiat sandomierski	24
2.2.11. Powiat skarżyski.....	24
2.2.12. Powiat starachowicki.....	24
2.2.13. Powiat staszowski	25
2.2.14. Powiat włoszczowski	25
2.3. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej.....	26
2.4. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych	31
2.5. Stopa bezrobocia.....	33
2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej.....	36
2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej.....	38
2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	40
2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca	43
3. Indeks zagrożenia ubóstwem.....	46
4. Podsumowanie i wnioski	49
Spis map, tabel i wykresów	52
Aneks.....	54

Wstęp

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego realizując ustawowe zadanie samorządu województwa, wynikające z art. 21 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej tj. „rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz opracowywanie regionalnych programów pomocy społecznej wspierających samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczania tego zjawiska” corocznie dokonuje wewnątrzregionalnej analizy zasięgu ubóstwa w województwie świętokrzyskim.

W celu określenia skali ubóstwa tego zjawiska w regionie, opracowany został „Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2022 r.”. Dokument ten zawiera odniesienie do 8 wskaźników, umożliwiających ocenę skali zagrożenia ubóstwem. Są to:

- 1) wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej (korzystający ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców),
- 2) wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- 3) udział osób długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych,
- 4) stopa bezrobocia,
- 5) udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- 6) udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną,
- 7) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- 8) dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Diagnoza ubóstwa w regionie wpisuje się w realizację zadań wynikających z „Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” oraz Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030.

1. Ubóstwo w województwie świętokrzyskim na tle innych regionów

Granice ubóstwa i ich definicje

Ubóstwo definiuje się jako stan niedostatku wynikający z niewystarczających dochodów. Definicje różnią się zależnie od tego, jaki dochód przyjmowany jest za granicę ubóstwa. O biedzie w sensie absolutnym mówimy, kiedy uzyskiwane dochody umożliwiają tylko zaspokojenie niezbędnych potrzeb biologicznych, pozwalających na utrzymanie przy życiu. Istnieje także ustawowa granica ubóstwa, rozumiana jako wysokość dochodu upoważniającego osoby i rodziny do ubiegania się o pomoc społeczną. Ubóstwo może być pojmowane w sposób względny – w takim przypadku linią ubóstwa jest dochód relatywizowany do standardu materialnego danego społeczeństwa.

Ubóstwo skrajne (absolutne)

„Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji), wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego następuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Punktem wyjścia ustalenia granic ubóstwa skrajnego jest poziom minimum egzystencji, obliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Wskaźnik jest obliczany na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych”¹.

Na podstawie danych średniorocznych, opracowanych przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, minimum egzystencji w 2022 roku w gospodarstwie jednoosobowym (dla osoby w wieku produkcyjnym) oszacowano na poziomie 775 zł (w zaokrągleniu do pełnych złotych). W gospodarstwie trzyosobowym z jednym dzieckiem minimum egzystencji na rodzinę oszacowano na kwotę 1 934 zł (rodzina z dzieckiem młodszym w wieku 4–6 lat) oraz na kwotę 2 113 zł (rodzina z dzieckiem starszym w wieku 13–15 lat). W przypadku rodziny czteroosobowej z dzieckiem młodszym i starszym koszt minimum egzystencji wyniósł 2 713 zł na rodzinę. Natomiast w gospodarstwie składającym się z pięciu osób (rodziców z trojgiem dzieci) minimum egzystencji na rodzinę wyniosło 3 490 zł. Koszyk minimum egzystencji w 2022 roku dla osoby żyjącej w gospodarstwie emeryckim jednoosobowym wyniósł 732 zł, a koszt dla gospodarstwa emeryckiego dwuosobowego to 1 252 zł (626 zł na osobę)².

---

¹ Słownik stat.gov.pl.

² „Informacja o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2022 r.” Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (wartości granic minimum egzystencji zostały zaokrąglone do pełnych złotych).

Ubóstwo ustawowe

„Odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż tzw. ustawowa granica ubóstwa tj. kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej”³.

Ustawa o pomocy społecznej wyznacza dwa progi dochodowe, które aktualizowane są co 3 lata. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej zmieniło próg ubóstwa ustawowego, który od 2022 roku uwzględnia GUS w swoich analizach.

Kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej obowiązujące od 1 stycznia 2022 r. wynoszą: 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej (701 zł do 2021 r.) oraz 600 zł dla osoby w rodzinie (528 zł do 2021 r.)⁴. W związku z powyższym dla gospodarstwa czteroosobowego w 2022 roku próg ubóstwa regulowany ustawowo wynosi 2 400 zł na rodzinę.

Ubóstwo relatywne

„Definiowane jest jako odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy niż granica ubóstwa relatywnego przyjęta na poziomie 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych”⁵.

Jako granicę ubóstwa relatywnego przyjmuje się poziom wydatków gospodarstwa domowego niższy od połowy średnich wydatków w kraju. Dla gospodarstwa jednoosobowego granica ubóstwa relatywnego w 2022 r. wyniosła 1 006 zł (891 zł w 2021 r.). W przypadku gospodarstwa czteroosobowego (2 osoby dorosłe + 2 dzieci do lat 14) granica ta w 2022 r. wyniosła 2 717 zł na rodzinę (2 406 zł w 2021 r.). Granica ubóstwa relatywnego z roku na rok wzrasta. Powodem tego stanu rzeczy jest inflacja, która powoduje wzrost kosztów życia.

---

³ Słownik stat.gov.pl.

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

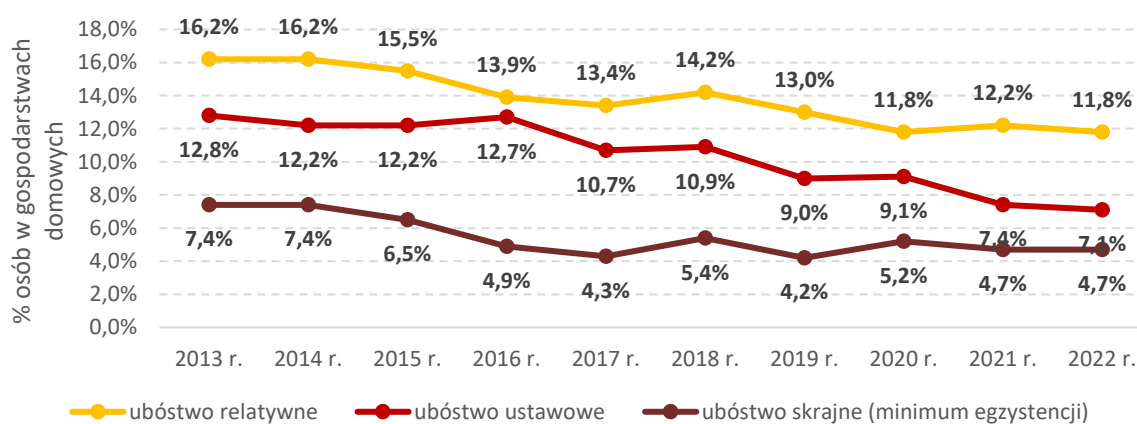
⁵ Słownik stat.gov.pl.

1.1. Ubóstwo w Polsce

Główny Urząd Statystyczny (GUS) każdego roku oblicza i publikuje wskaźniki dotyczące zasięgu ubóstwa ekonomicznego (tzw. stopy ubóstwa) w Polsce, opierając się na wynikach badania budżetów gospodarstw domowych. Prezentowane wskaźniki są danymi średniorocznymi. Obliczenia uwzględniają trzy różne progi (granice) ubóstwa: skrajnego, relatywnego oraz tzw. ustawowa granica ubóstwa. Za ubogie uznane zostały osoby żyjące w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy od przyjętych progów ubóstwa.

Zasięg ubóstwa według przyjętych granic

Analizując wartość wszystkich trzech progów ubóstwa w latach 2013-2022 można stwierdzić, iż wartość tych progów w 2022 roku była znacznie niższa w porównaniu z 2013 rokiem. Należy jednak zwrócić uwagę, iż w zależności od rodzaju granicy ubóstwa przebieg zmian był nieco inny.

Wykres 1. Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2012-2022 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (% osób w gospodarstwach domowych).

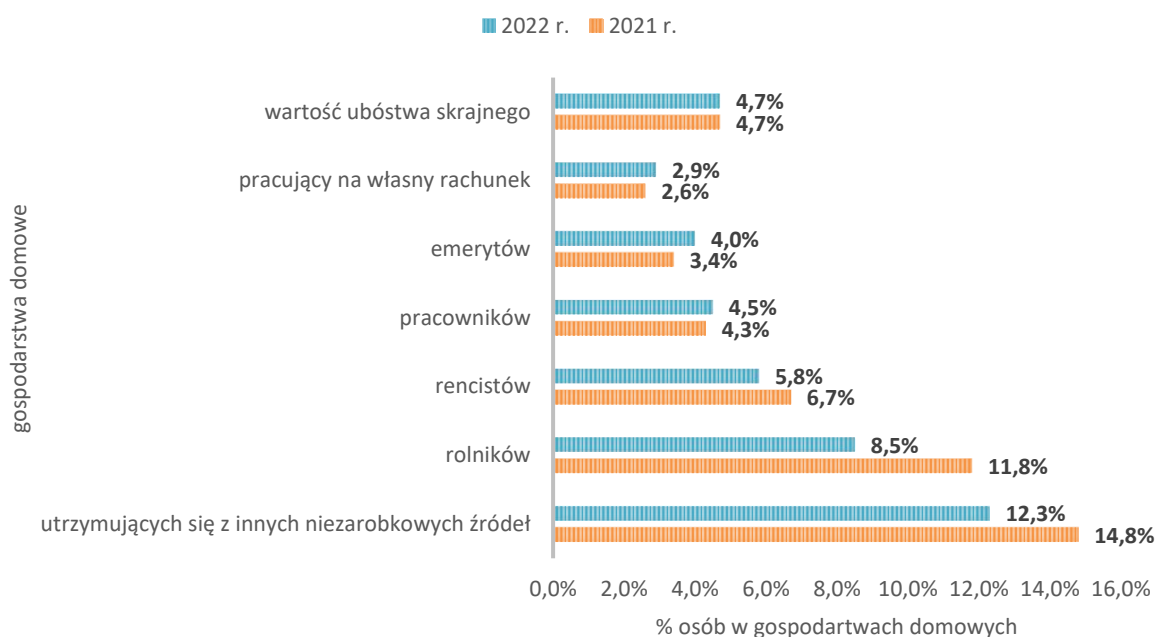
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zastosowanie relatywnej granicy ubóstwa na poziomie 50% kwoty, którą średnio w miesiącu wydają gospodarstwa domowe w Polsce, pozwala na wyodrębnienie gospodarstw i osób, których poziom konsumpcji znacząco odbiega od poziomu przeciętnego. Zarówno w 2022 r. jak i w 2021 r. stopa ubóstwa relatywnego kształtowała się na poziomie ok. 12%.

Poziom ustawowej granicy ubóstwa odpowiada wartościom progów dochodowych, które zgodnie z obowiązującymi przepisami uprawniają do ubiegania się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. W 2022 r. zasięg ubóstwa ustawowego wyniósł ponad 7% i był na podobnym poziomie jak rok wcześniej.

W 2022 r. granica ubóstwa skrajnego (minimum egzystencji wyznacza bardzo niski poziom zaspokojenia potrzeb) wyniosła 4,7% tak, jak w roku 2021.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg grup społeczno-ekonomicznych

Wykres 2. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju w 2022 r. i 2021 r. wg grup społeczno-ekonomicznych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wyraźnie różni się w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła utrzymania osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego. W 2022 roku na ubóstwo skrajne szczególnie narażone były gospodarstwa utrzymujące się głównie z tzw. niezarobkowych źródeł (12,3% osób z tych gospodarstw) oraz gospodarstwa domowe rolników (8,5%). Wyższy od przeciętnego poziom ubóstwa skrajnego wystąpił także w gospodarstwach domowych rencistów (ok. 5,8%).

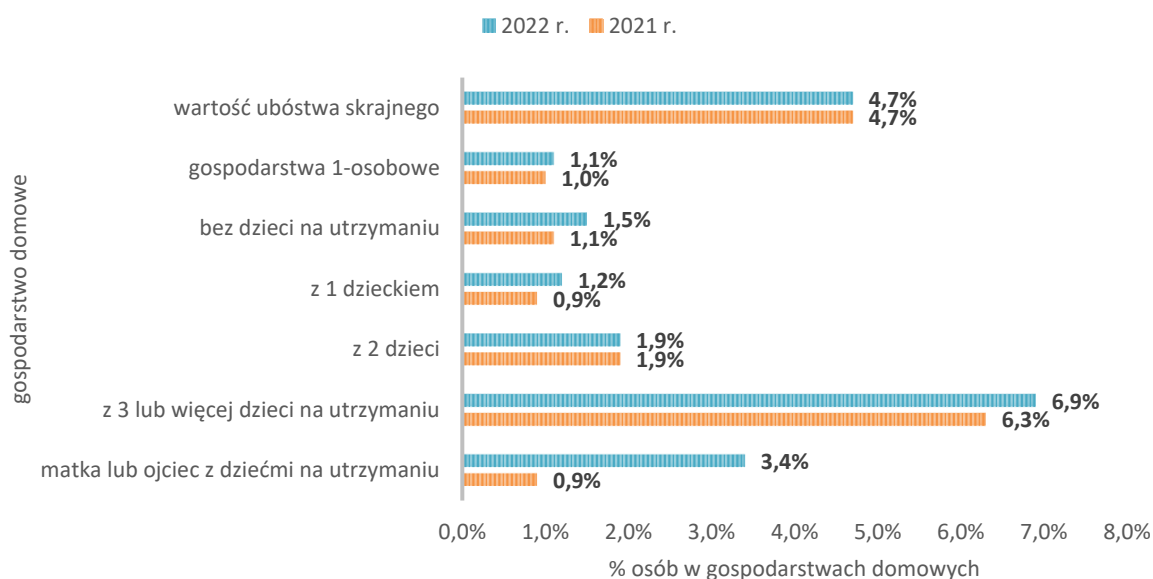
W 2022 roku wartości stopy ubóstwa skrajnego poniżej średniej (4,7%) odnotowano wśród gospodarstw domowych utrzymujących się z pracy na własny rachunek (2,9%), emerytów (4%) i pracowników (4,5%).

Tabela 1. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju wg grup społeczno-ekonomicznych w latach 2018-2022.

grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
pracujący na własny rachunek	3,4%	2,4%	2,7%	2,6%	2,9%
emeryci	4,6%	3,5%	4,2%	3,4%	4,0%
pracownicy	4,7%	3,6%	4,6%	4,3%	4,5%
renciści	8,4%	6,3%	8,2%	6,7%	5,8%
rolnicy	11,0%	9,8%	13,5%	11,8%	8,5%
utrzymujący się z innych niezarobkowych źródeł	14,1%	10,9%	13,6%	14,8%	12,3%
wartość ubóstwa skrajnego	5,4%	4,2%	5,2%	4,7%	4,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg typów gospodarstw domowych

Wykres 3. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju w 2022 r. i 2021 r. wg typów gospodarstw domowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2022 roku wyższy od przeciętnego poziomu ubóstwa skrajnego (4,7%) wystąpił wśród małżeństw z 3 lub więcej dzieci na utrzymaniu⁶. Odsetek osób ubogich w tego typu gospodarstwach domowych wyniósł 6,9% i był wyższy o 0,3 pkt proc. w stosunku do 2021 r.

Poniżej granicy ubóstwa skrajnego odnotowano gospodarstwa z dwójką dzieci na utrzymaniu (1,9%), gospodarstwa bez dzieci na utrzymaniu (1,5%), z jednym dzieckiem na utrzymaniu (1,2%), gospodarstwa jednoosobowe (1,1%). W omawianych przypadkach udział osób/rodzin ubogich wzrósł.

Największy wzrost zasięgu ubóstwa skrajnego w kraju nastąpił w gospodarstwach domowych samotnych rodziców z dziećmi na utrzymaniu (3,4%), co stanowi wzrost o 2,5 pkt proc. w 2022 r. w stosunku do 2021 r.

⁶ Dziecko na utrzymaniu to osoba w wieku 0-14 lat będąca w składzie gospodarstwa domowego lub osoba w wieku 15-25 lat, o ile nie posiada własnego źródła utrzymania i nie pozostaje w związku małżeńskim lub związku nieformalnym. W grupie małżeństw uwzględnione zostały także związki nieformalne.

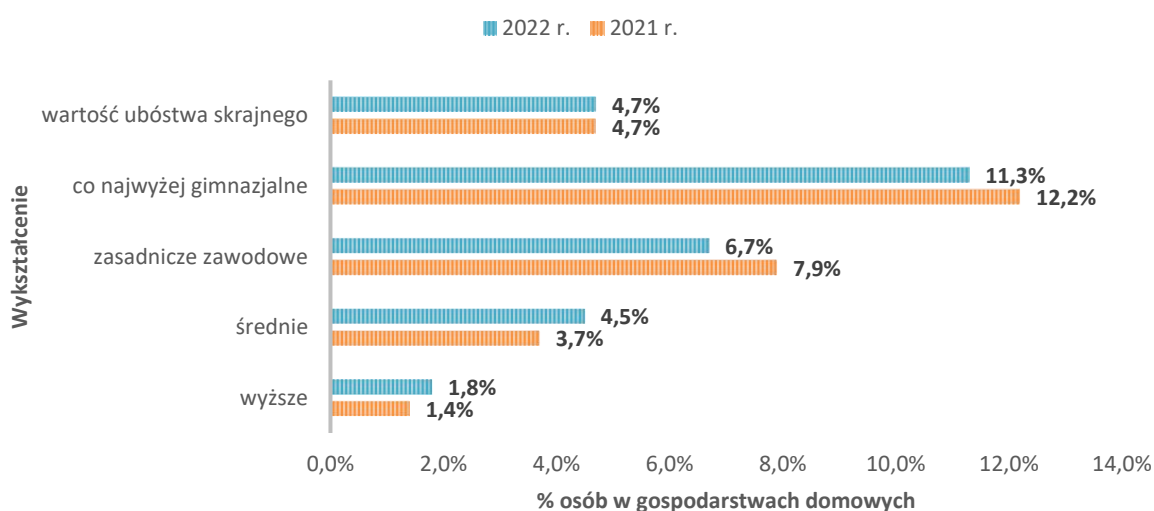

Tabela 2. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według typów gospodarstw domowych w latach 2018-2022.

typ gospodarstw domowych	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1-osobowe	1,9%	1,3%	1,4%	1,0%	1,1%
małżeństwa:					
bez dzieci na utrzymaniu	1,8%	1,1%	1,4%	1,1%	1,5%
z 1 dzieckiem	1,9%	1,0%	1,4%	0,9%	1,2%
z 2 dziećmi	2,5%	1,9%	2,7%	1,9%	1,9%
z 3 i więcej dziećmi na utrzymaniu	7,0%	5,0%	5,9%	6,3%	6,9%
matka lub ojciec z dziećmi na utrzymaniu	2,9%	1,9%	2,8%	0,9%	3,4%
wartość ubóstwa skrajnego	5,4%	4,2%	5,4%	4,7%	4,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego

Wykres 4. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju w 2022 r. i 2021 r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ubóstwem skrajnym dotknięte były przede wszystkim gospodarstwa domowe osób mających niski poziom wykształcenia. Stopa ubóstwa wśród gospodarstw, których głowa posiadała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne wyniosła w 2022 roku 11,3% i była ponad dwukrotnie wyższa niż przeciętna wartość ubóstwa skrajnego w kraju (4,7%)⁷. Wyższy od przeciętnej był również odsetek skrajnie ubogich wśród gospodarstw osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (6,7%). W omawianych przypadkach nastąpił spadek stopy ubóstwa skrajnego w porównaniu z rokiem 2021 odpowiednio o 0,9 pkt proc. i 1,2 pkt proc.

⁷Głowa gospodarstwa domowego (określana w badaniu budżetów gospodarstw domowych jako osoba odniesienia) to osoba, która ukończyła 16 lat i osiąga stały w dłuższym okresie czasu, najwyższy dochód spośród wszystkich członków gospodarstwa domowego.

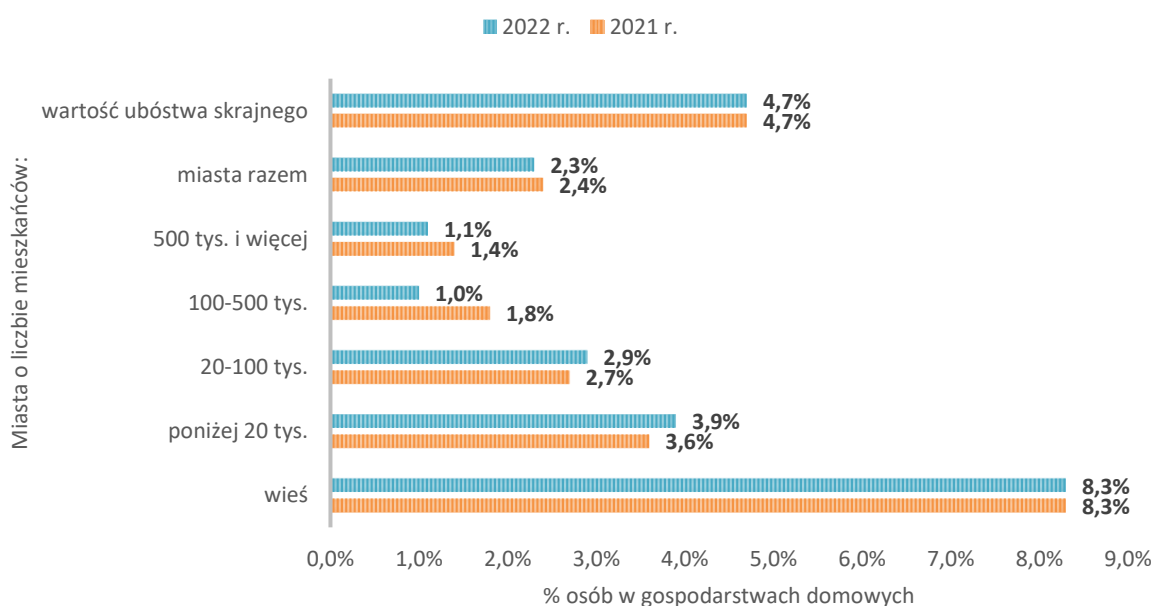
W najmniejszym stopniu ubóstwem skrajnym w 2022 r. zagrożone były gospodarstwa, w których głowa gospodarstwa domowego posiadała wykształcenie wyższe (1,8%) oraz średnie (4,5%). W tych dwóch grupach nastąpił wzrost stopy ubóstwa skrajnego w porównaniu z rokiem 2021 odpowiednio o 0,4 pkt proc. i 0,8 pkt proc.

Tabela 3. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według typów gospodarstw domowych w latach 2018-2022.

grupy gospodarstw domowych wg poziomu wykształcenia	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
co najwyżej gimnazjalne	11,9%	10,1%	11,9%	12,2%	11,3%
zasadnicze zawodowe	8,4%	6,4%	7,8%	7,9%	6,7%
średnie	3,7%	2,9%	4,3%	3,7%	4,5%
wyższe	1,3%	1,1%	1,9%	1,4%	1,8%
wartość ubóstwa skrajnego	5,4%	4,2%	5,4%	4,7%	4,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasięg ubóstwa skrajnego wg miejsca zamieszkania

Wykres 5. Zasięg ubóstwa skrajnego kraju w 2022 r. i 2021 r. wg miejsca zamieszkania.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2022 roku wyższa stopa ubóstwa skrajnego charakteryzowała mieszkańców wsi – osiągnęła ona poziom 8,3% (podobnie jak w 2021 r.), co oznacza, iż była ona blisko dwukrotnie wyższa od średniej stopy ubóstwa w kraju. Dla porównania ubóstwem skrajnym w miastach dotkniętych było średnio 2,3% mieszkańców (w zależności od wielkości miast stopa ta wynosiła od ok. 1% do ok. 3,9%). Z analizy wynika, iż w odniesieniu do 2021 roku spadek zasięgu ubóstwa skrajnego nastąpił w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, natomiast wzrost nastąpił w miastach od 20 do 100 tys. i poniżej 20 tys. mieszkańców.

Tabela 4. Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według miejsca zamieszkania w latach 2018-2022.

grupy gospodarstw domowych wg miejsca zamieszkania	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
wieś	9,4%	7,5%	9,5%	8,3%	8,3%
miasta razem	2,8%	2,1%	2,4%	2,4%	2,3%
poniżej 20 tys. mieszkańców	5,1%	2,8%	4,4%	3,6%	3,9%
20-100 tys. mieszkańców	3,1%	2,5%	2,3%	2,7%	2,9%
100-500 tys. mieszkańców	2%	1,8%	1,6%	1,8%	1%
500 tys. i więcej mieszkańców	0,9%	1%	1,6%	1,4%	1,1%
wartość ubóstwa skrajnego	5,4%	4,2%	5,2%	4,7%	4,7%

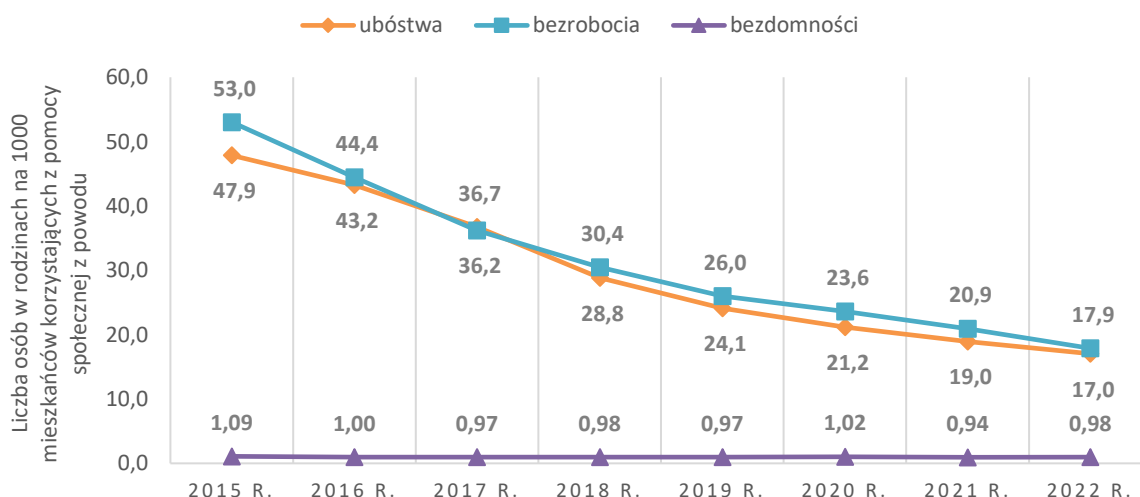
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.2. Regionalne zróżnicowanie zasięgu ubóstwa

Od 2020 r. Główny Urząd Statystyczny nie udostępnia danych dotyczących zasięgu ubóstwa w rozbiciu na poszczególne województwa. W związku z powyższym w celu zobrazowania regionalnego zróżnicowania zasięgu ubóstwa posłużono się danymi z corocznych sprawozdań Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej z udzielanych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach (sprawozdania MRiPS-03-R).

Na ich podstawie opracowano i porównano trzy wskaźniki, które silnie korelują z występowaniem zjawiska ubóstwa tj. liczby osób na 1000 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej z powodu:

- ubóstwa,
- bezrobocia,
- bezdomności.

Wykres 6. Zasięg ubóstwa w woj. świętokrzyskim wg powodów przyznania pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w latach 2015–2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

Na przestrzeni ostatnich 8 lat znacząco zmniejszyła się liczba osób, korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa i bezrobocia. W 2015 roku z powodu bezrobocia pomocą społeczną objęte zostały 53 osoby na 1000 mieszkańców, a w 2022 r. było to już około 18 osób korzystających na 1000 (o 35 osób mniej).

Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu ubóstwa. W 2015 roku na 1000 mieszkańców woj. świętokrzyskiego blisko 48 osób zostało objętych pomocą z powodu ubóstwa, natomiast w 2022 r. wsparciem w tym zakresie zostało objętych już tylko 17 osób na 1000 mieszkańców (o 36 osób mniej).

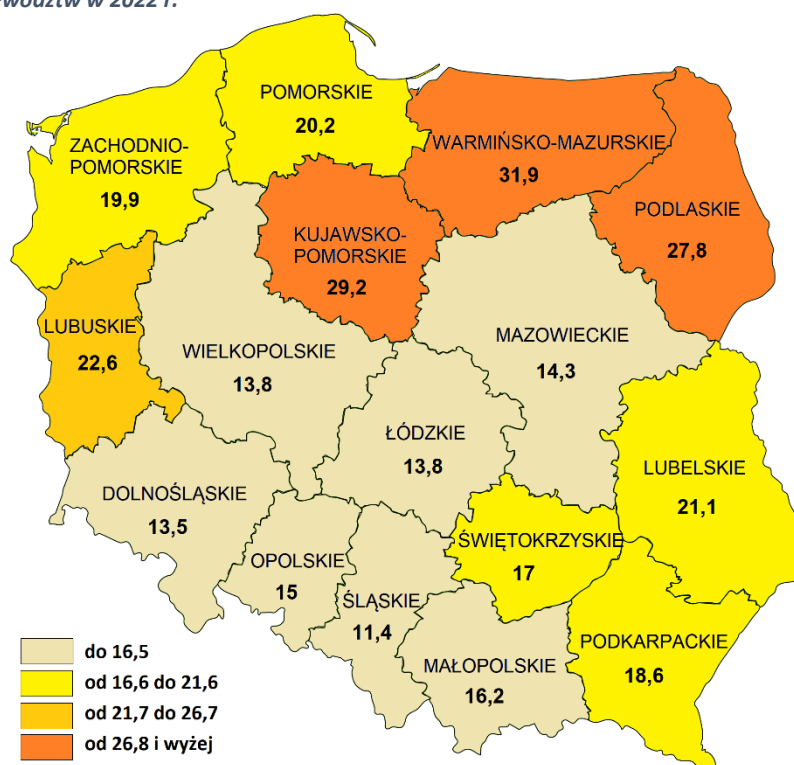
Na stałym poziomie utrzymuje się natomiast liczba osób, korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności - na przestrzeni ostatnich 7 lat wskaźnik ten oscyluje w granicach 1 osoby na 1000 mieszkańców.

Tabela 5. Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa, bezrobocia i bezdomności w woj. świętokrzyskim w latach 2016-2022.

korzystający z powodu:	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
ubóstwa	54 180	45 839	35 804	29 759	25 402	22 508	20 075
bezrobocia	55 689	45 174	37 804	32 076	28 299	24 839	21 067
bezdomności	1 247	1 210	1 220	1 200	1 226	1 122	1 153

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-03-R.

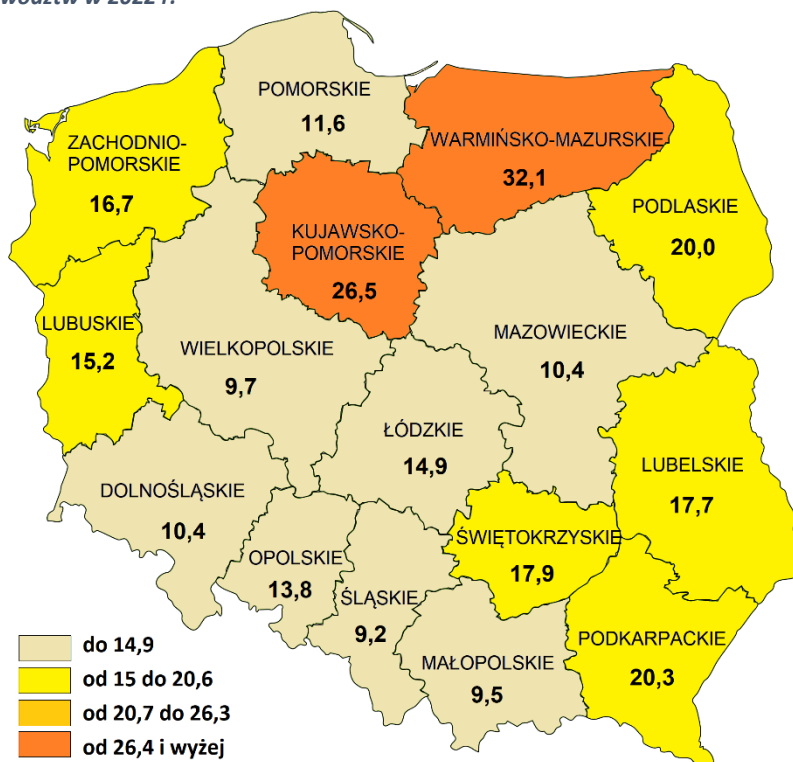
Mapa 1. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-03-R.

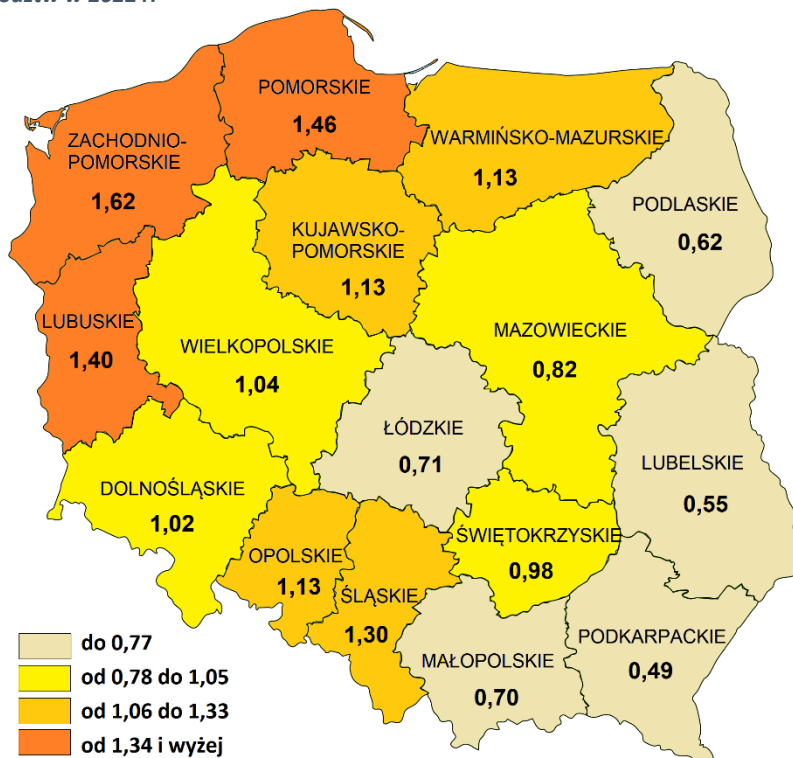
W 2022 r. wartość wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców w województwie świętokrzyskim wyniosła 17. Tym samym województwo świętokrzyskie znalazło się w gronie województw, w których wskaźnik ten osiągnął wartość poniżej średniej krajowej (17,4).

Mapa 2. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

Mapa 3. Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 1000 mieszkańców wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

Województwo świętokrzyskie znajduje się w gronie województw, charakteryzujących się najwyższym natężeniem wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców - wskaźnik ten dla naszego regionu wynosi 17,9 i przekracza wskaźnik średnio obliczony dla kraju (tj. 14,1) o 3,8 pkt proc. Wyższe wartości odnotowano tylko w czterech województwach: podlaskim (20), podkarpackim (20,3), kujawsko-pomorskim (26,5), warmińsko-mazurskim (32,1).

Na poziomie zbliżonym do średniej krajowej odnotowano w regionie wartość wskaźnika osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 1000 mieszkańców - dla województwa świętokrzyskiego wartość ta wyniosła 0,98 (średnia wartość wskaźnika w kraju - 0,93). Niższe wartości wskaźnika osiągnęło tylko sześć województw: mazowieckie (0,82), łódzkie (0,71), małopolskie (0,7), podlaskie (0,62), lubelskie (0,55), podkarpackie (0,49).

2. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim

2.1. Metodologia

Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim opracowywany corocznie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej jest bardzo efektywnym narzędziem analizy danych. Zdefiniowano go na podstawie ośmiu wskaźników o charakterze społeczno-ekonomicznym. Uwzględnienie kilku danych, sprowadzonych do jednego mianownika, jest źródłem znacznie dokładniejszych wskazań niż analiza pojedynczej informacji, stanowiącej tylko bardzo ogólny wskaźnik danej zmiennej.

Indeks pozwala podsumować wiele wskaźników w pojedynczym wyniku liczbowym. Wśród przyjętych zmiennych, na bazie których opracowany został Indeks, tylko jedna bezpośrednio świadczy o ubóstwie (ustawowa granica ubóstwa) tj. wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej, mierzony jako liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Pozostałe zmienne nie świadczą wprost o poziomie ubóstwa, ale są ważnymi determinantami sytuacji ekonomicznej i społecznej, na podstawie których można dokonywać oceny zagrożenia ubóstwem. Głównym założeniem podczas konstruowania narzędzia badania ubóstwa było uzyskanie możliwości porównywania powiatów województwa świętokrzyskiego pod względem stopnia zagrożenia ubóstwem.

W celu zdiagnozowania wewnątrzregionalnego zasięgu ubóstwa w regionie uwzględniono monetarne oraz niemonetarne determinanty ubóstwa. Dla potrzeb opracowania Indeksu przy ustaleniu zmiennych diagnostycznych wykorzystano dane statystyczne: Wojewódzkiego Urzędu Pracy (WUP) w Kielcach, sprawozdań resortowych w systemie Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

W związku z powyższym przyjęto następujące zmienne:

- X^1 – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej,
- X^2 – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej,
- X^3 – wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych, w ogóle zarejestrowanych jako bezrobotni,
- X^4 – stopa bezrobocia,
- X^5 – udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej,
- X^6 – udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej,
- X^7 – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto,
- X^8 – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Powyższe zmienne diagnostyczne poddane zostały standaryzacji oraz normalizacji. Wartości rankingowe od 1 do 9 przypisane poszczególnym powiatom i miastu na prawach powiatu zostały ustalone na podstawie rozpiętości wartości zmiennych w danym roku.

Przyporządkowanie wartości rankingowych poszczególnych zmiennych, wchodzących w skład Indeksu (dla każdego roku odrębnie) następuje poprzez odjęcie wartości najwyższej od wartości najniższej. Następnie uzyskany wynik podzielony zostaje przez 9 (wartości rankingowe), co w konsekwencji pozwala na wyznaczenie rozpiętości skali przedziałów rankingowych. Dzięki tak utworzonej skali, możliwe będzie przyporządkowanie wartości dla poszczególnych powiatów w przedziale rankingowym (od 1 do 3 - wartości niskie, od 4 do 6 - wartości średnie, od 7 do 9 - wartości wysokie).

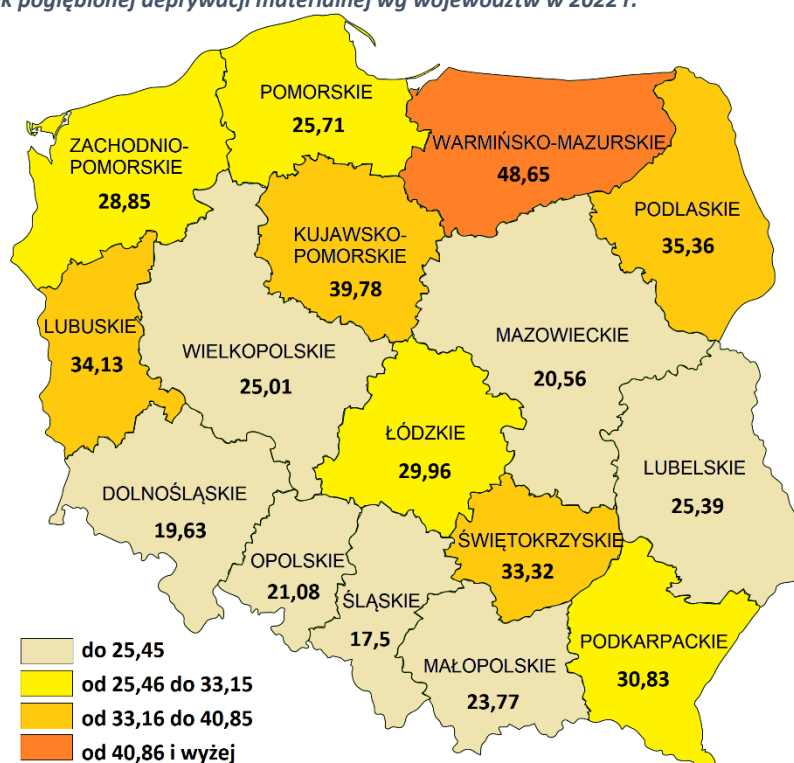
Należy zaznaczyć, iż trzem wskaźnikom tj.: wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej, wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej, udział osób długotrwale bezrobotnych – nadane zostały wyższe rangi. Przyporządkowane im „wartości rankingowe” pomnożone zostały przez wartość 1,2, gdyż uznano, iż mają one dominujące znaczenie w zakresie zagrożenia ubóstwem.

Utworzone „wartości rankingowe” z ośmiu badanych zmiennych zostały zsumowane dla każdego z powiatów i miasta Kielce – na prawach powiatu. Efektem końcowym jest uzyskanie wewnątrzregionalnego rankingu prawdopodobieństwa zagrożenia zjawiskiem ubóstwa.

2.2. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej

Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej obliczany jest każdego roku na potrzeby opracowania Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego (OZPS). Wskaźnik ten stanowi liczbę osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Analiza tego wskaźnika określa obszary biedy tj. gminy, w których najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym spełnia kryteria dochodowe uprawniające do otrzymywania tego typu świadczeń. Obowiązujące kryteria dochodowe obowiązujące od 1 stycznia 2022 r. wynoszą: 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 600 zł dla osoby w rodzinie⁸.

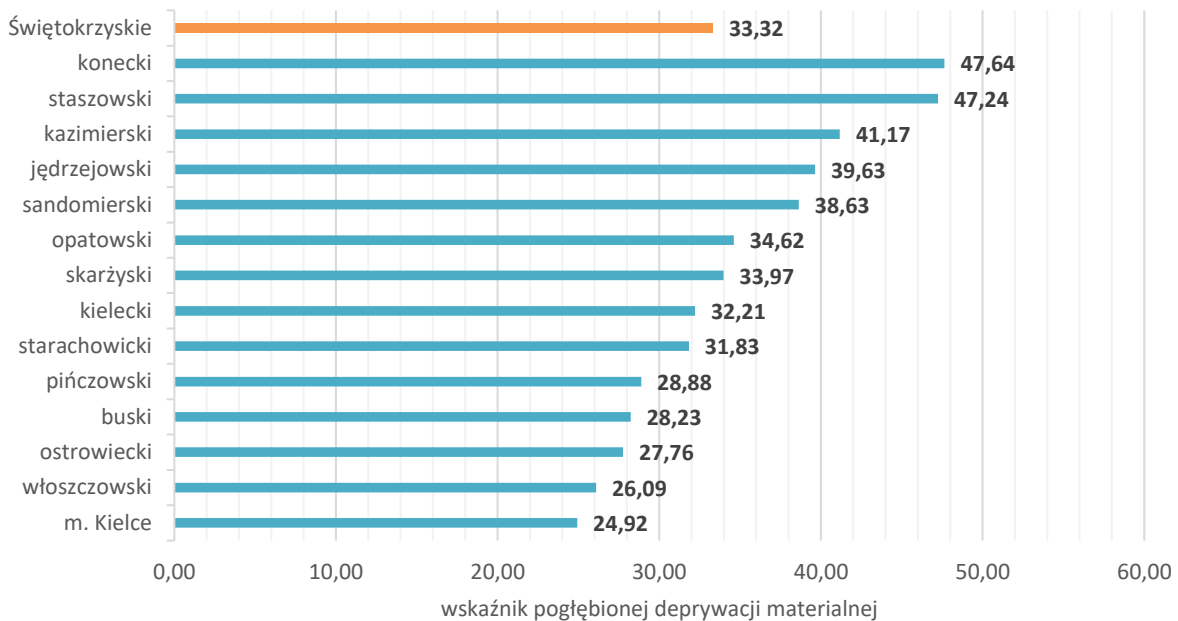
Mapa 4. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W 2022 r. wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w województwie świętokrzyskim wyniósł 33,32 i był wyższy o 7,29 w stosunku do wartości wskaźnika w kraju (26,03). Świętokrzyskie zalicza się do województw o wysokim udziale osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wyższy wskaźnik odnotowano w czterech województwach: lubuskim (34,13), podlaskim (35,36), kujawsko-pomorskim (39,78), warmińsko-mazurskim (48,65).

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

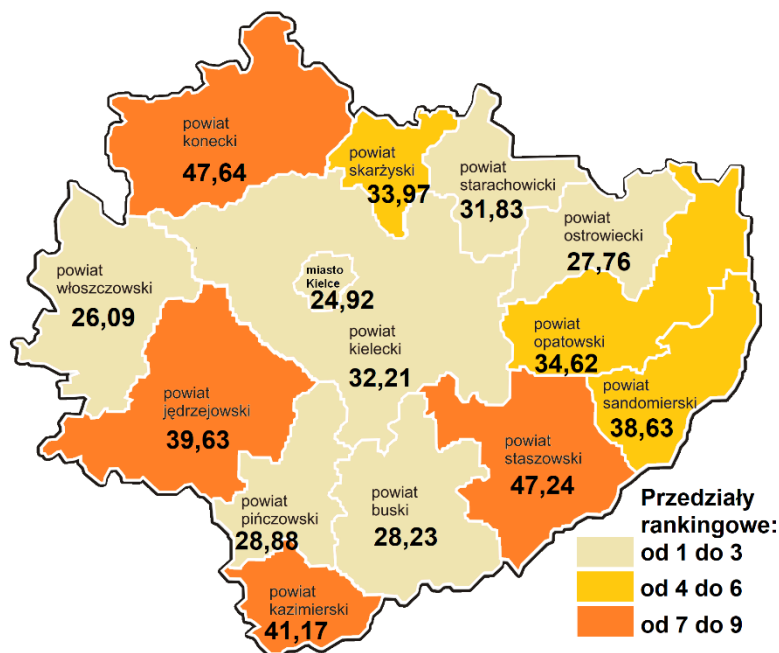

Wykres 7. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W 2022 roku najwyższe wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej odnotowano w powiatach: koneckim (47,64), staszowskim (47,24), kazimierskim (41,17), jędrzejowskim (39,63), sandomierskim (38,63), opatowskim (34,62) i skarżyskim (33,97). W wymienionych powiatach wartość omawianego wskaźnika była wyższa od średniej wartości dla regionu (33,32). Najniższe wartości wskaźnika odnotowano w mieście Kielce (24,92) oraz w powiecie włoszczowskim (26,09).

Mapa 5. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej jest najważniejszą zmienną tworzącą Indeks zagrożenia ubóstwem. W związku z powyższym został on poddany szczegółowej analizie uwzględniającej wartości wskaźnika dla poszczególnych gmin.

2.2.1. Powiat buski

Tabela 6. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej wg gmin – powiat buski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Busko-Zdrój	18,35	13,53	-4,82
Gnojno	101,47	91,36	-10,11
Nowy Korczyn	25,02	25,2	0,18
Pacanów	52,3	38,03	-14,27
Solec-Zdrój	66,53	63,2	-3,33
Stopnica	23,36	18,87	-4,49
Tuczępy	41,27	35,9	-5,37
Wiślica	38,66	29,04	-9,62
powiat buski	34,09	28,23	-5,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie buskim średnia wartość wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej w 2022 r. wyniosła 28,23 i była niższa o 5,86 pkt w stosunku do 2021 r. Najwyższą wartość wskaźnika podobnie jak w latach poprzednich odnotowano w gminie Gnojno (91,36), najniższą zaś w gminie Busko-Zdrój (13,53).

2.2.2. Powiat jędrzejowski

Tabela 7. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej wg gmin – powiat jędrzejowski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Imielno	106,58	63,5	-43,08
Jędrzejów	42,12	39,57	-2,55
Małogoszcz	61,24	56,13	-5,11
Nagłowice	39,15	29,42	-9,73
Oksa	50,68	37,53	-13,15
Sędziszów	48,99	35,83	-13,16
Słupia	25,83	24,04	-1,79
Sobków	33,74	24,68	-9,06
Wodzisław	50,8	40,78	-10,02
powiat jędrzejowski	48,3	39,63	-8,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie jędrzejowskiego wartość deprywacji materialnej w 2022 r. wyniosła 39,63 i była niższa o 8,67 pkt w stosunku do 2021 r. Najwyższą wartość wskaźnika deprywacji odnotowano w gminie Imielno (63,5), najniższą w gminie Słupia (24,04).

2.2.3. Powiat kazimierski

Tabela 8. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat kazimierski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Bejsce	52,05	31,44	-20,61 pkt
Czarnocin	31,07	25,08	-5,99 pkt
Kazimierza Wielka	51,35	52,55	+1,2 pkt
Opatowiec	15,26	16,5	+1,24 pkt
Skalbmierz	63,64	40,63	-23,01 pkt
powiat kazimierski	48,03	41,17	-6,86 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie kazimierskim wartość deprivacji materialnej w 2022 r. wyniosła 41,17 i była niższa o 6,86 pkt w odniesieniu do 2021 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w mieście i gminie Kazimierzy Wielkiej (52,55), najniższą w gminie Opatowiec (16,50).

2.2.4. Powiat kielecki

Tabela 9. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat kielecki.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Bieliny	50,21	39,46	-10,75 pkt
Bodzentyn	37,57	36,79	-0,78 pkt
Chęciny	24,08	25,85	+1,77 pkt
Chmielnik	30,78	27,80	-2,98 pkt
Daleszyce	50,08	38,89	-11,19 pkt
Górno	36,22	32,10	-4,12 pkt
Łagów	32,89	33,77	+0,88 pkt
Łopuszno	38,74	35,27	-3,47 pkt
Masłów	50,83	47,21	-3,62 pkt
Miedziana Góra	29,88	22,99	-6,89 pkt
Mniów	33,45	32,80	-0,65 pkt
Morawica	21,40	17,19	-4,21 pkt
Nowa Słupia	59,86	60,90	+1,04 pkt
Nowiny	41,50	30,89	-10,61 pkt
Piekoszów	23,49	22,49	-1 pkt
Pierzchnica	41,13	32,70	-8,43 pkt
Raków	52,81	62,74	+9,93 pkt
Strawczyn	21,47	18,69	-2,78 pkt
Zagnańsk	32,28	30,07	-2,21 pkt
powiat kielecki	35,75	32,21	-3,54 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie kieleckim wartość deprivacji materialnej w 2022 r. wyniosła 32,21 i była niższa o 3,54 pkt w odniesieniu do 2021 r. Gminami o najwyższym wskaźniku deprivacji

materialnej tj. gminami, w których najwięcej osób korzystało ze świadczeń pieniężnych, były gminy: Raków (62,74) i Nowa Słupia (60,90). Wysoki wskaźnik deprivacji materialnej odnotowano również w gminach: Masłów (47,21), Bieliny (39,46) i Daleszyce (38,89). Gmina z najniższą wartością wskaźnika to Morawica (17,19).

2.2.5. Powiat konecki

Tabela 10. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat konecki.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Fałków	46,58	40,77	-5,81 pkt
Gowarczów	47,41	88,55	+41,14 pkt
Końskie	44,53	44,54	0,01 pkt
Radoszyce	71,22	65,93	-5,29 pkt
Ruda Maleniecka	62,87	43,52	-19,35 pkt
Słupia (Konecka)	47,58	43,09	-4,49 pkt
Smyków	48,88	43,35	-5,53 pkt
Stąporków	37,57	37,37	-0,2 pkt
powiat konecki	47,36	47,64	+0,28 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie koneckim wartość deprivacji materialnej w 2022 r. wyniosła 47,64 i była wyższa o 0,28 pkt w odniesieniu do 2021 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowała gmina Gowarczów (88,55), najniższą – gmina Stąporków (37,37).

2.2.6. Miasto Kielce

Tabela 11. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – miasto Kielce.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
M. Kielce	26,91	24,92	-1,99 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W mieście Kielce wartość deprivacji materialnej w 2022 r. wyniosła 24,92 i była niższa o 1,99 pkt w odniesieniu do 2021 r.

2.2.7. Powiat opatowski

Tabela 12. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat opatowski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Baćkowice	40,36	30,43	-9,93 pkt
Iwaniska	50,13	47,46	-2,67 pkt
Lipnik	31,62	30,38	-1,24 pkt
Opatów	23,89	20,93	-2,96 pkt
Ożarów	51	47,26	-3,74 pkt
Sadowie	34,19	33,5	-0,69 pkt
Tarłów	45,18	43,23	-1,95 pkt
Wojciechowice	31,03	20,17	-10,86 pkt
powiat opatowski	38,51	34,62	-3,89 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie opatowskim wartość deprecjacji materialnej w 2022 r. wyniosła 34,62 i była niższa o 3,89 pkt w stosunku do 2021 r. Najwyższy poziom deprecjacji materialnej odnotowano w gminie Iwaniska (47,46) i gminie Ożarów (47,26), najniższy zaś w gminie Wojciechowice (20,17).

2.2.8. Powiat ostrowiecki

Tabela 13. Wskaźnik pogłębionej deprecjacji materialnej wg gmin – powiat ostrowiecki.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Bałtów	67,09	49,72	-17,37 pkt
Bodzechów	49,28	45,45	-3,82 pkt
Ćmielów	71,57	70,57	-1,00 pkt
Kunów	44,21	48,30	+4,09 pkt
Ostrowiec Świętokrzyski	15,83	13,72	-2,11 pkt
Waśniów	61,81	45,23	-16,57 pkt
powiat ostrowiecki	30,75	27,76	-2,99 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie ostrowieckim wartość deprecjacji materialnej w 2022 r. wyniosła 27,76 i była niższa o 2,99 pkt w odniesieniu do 2021 r. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Ćmielów (70,57), najniższą zaś w Ostrowcu Świętokrzyskim (13,72).

2.2.9. Powiat pińczowski

Tabela 14. Wskaźnik pogłębionej deprecjacji materialnej wg gmin – powiat pińczowski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Działoszyce	39,51	34,27	-5,24 pkt
Kije	81,16	75,34	-5,82 pkt
Michałów	43,06	33,09	-9,97 pkt
Pińczów	23,56	20,85	-2,71 pkt
Złota	6,57	8,68	+2,11 pkt
powiat pińczowski	32,35	28,88	-3,47 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie pińczowskim wartość deprecjacji materialnej w 2022 r. wyniosła 28,88 i była niższa o 3,47 pkt niż w 2021 r. Gminą, w której wartość wskaźnika była najwyższa to gmina Kije (75,34), natomiast gminą, w której odnotowano najniższy wskaźnik, była gmina Złota (8,68).

2.2.10. Powiat sandomierski

Tabela 15. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat sandomierski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Dwikozy	27,99	28,31	+0,32 pkt
Klimontów	44,13	40,69	-3,44 pkt
Koprzywnica	44,68	37,05	-7,63 pkt
Łoniów	101,12	83,19	-17,93 pkt
Obrazów	42,58	36,68	-5,9 pkt
Samborzec	60,55	47,21	-13,34 pkt
Sandomierz	21,49	19,71	-1,78 pkt
Wilczyce	76,35	39,4	-36,95 pkt
Zawichost	68,06	65,22	-2,84 pkt
powiat sandomierski	45,68	38,63	-7,05 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie sandomierskim wartość deprivacji materialnej w 2022 r. wyniosła 38,63 i była niższa o 7,05 pkt w stosunku do 2021 r. W gminie Łoniów (83,19) odnotowano najwyższą wartość wskaźnika, natomiast najniższą w gminie Sandomierz (19,71).

2.2.11. Powiat skarżyski

Tabela 16. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat skarżyski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Bliżyn	55,46	53,38	-2,08 pkt
Łączna	44,57	53,5	+8,93 pkt
Skarżysko Kościelne	70,22	66,89	-3,33 pkt
Skarżysko-Kamienna	28,08	25,04	-3,04 pkt
Suchedniów	32,63	28,52	-4,11 pkt
powiat skarżyski	36,24	33,97	-2,27 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie skarżyskim wartość deprivacji materialnej w 2022 r. wyniosła 33,97 i była niższa o 2,27 pkt w odniesieniu do 2021 r. Gmina z najwyższą wartością wskaźnika deprivacji materialnej to Skarżysko Kościelne (66,89), z najniższą zaś Skarżysko-Kamienna (25,04).

2.2.12. Powiat starachowicki

Tabela 17. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat starachowicki.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Brody	31,29	26,64	-4,65 pkt
Mirzec	35,01	37,53	+2,52 pkt
Pawłów	29,24	23,19	-6,05 pkt
Starachowice	34,61	33,01	-1,6 pkt
Wąchock	53,25	44,7	-8,55 pkt
powiat starachowicki	34,74	31,83	-2,91 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

W powiecie starachowickim wartość deprywacji materialnej w 2022 r. wyniosła 31,83 i była niższa o 2,91 pkt w odniesieniu do 2021 r. Najwyższą wartość wskaźnika spośród gmin tego powiatu odnotowano w gminie Wąchock (44,7), najniższą w gminie Pawłów (23,19).

2.2.13. Powiat staszowski

Tabela 18. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej wg gmin – powiat staszowski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Bogoria	105,45	104,10	-1,35 pkt
Łubnice	52,31	45,91	-6,40 pkt
Oleśnica	70,40	64,50	-5,90 pkt
Osiek	74,85	64,04	-10,81 pkt
Połaniec	60,03	54,13	-5,90 pkt
Rytwiany	33,76	29,90	-3,86 pkt
Staszów	33,68	27,86	-5,82 pkt
Szydłów	41,18	25,08	-16,10 pkt
powiat staszowski	53,65	47,24	-6,41 pkt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-03-R.

W powiecie staszowskim wartość deprywacji materialnej w 2022 r. wyniosła 47,24 i była niższa o 6,41 pkt w odniesieniu do 2021 r. W gminie Bogoria (104,1) przedmiotowy wskaźnik był najwyższy w powiecie, najniższy zaś odnotowano w gminie Szydłów (25,08).

2.2.14. Powiat włoszczowski

Tabela 19. Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej wg gmin – powiat włoszczowski.

Gmina	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Kluczewsko	35,67	33,56	-2,11 pkt
Krasocin	40,81	37,39	-3,42 pkt
Moskorzew	30,25	31,64	+1,39 pkt
Radków	60,34	48,83	-11,51 pkt
Secemin	36,02	29,16	-6,86 pkt
Włoszczowa	16,67	13,67	-3 pkt
powiat włoszczowski	29,87	26,09	-3,78 pkt

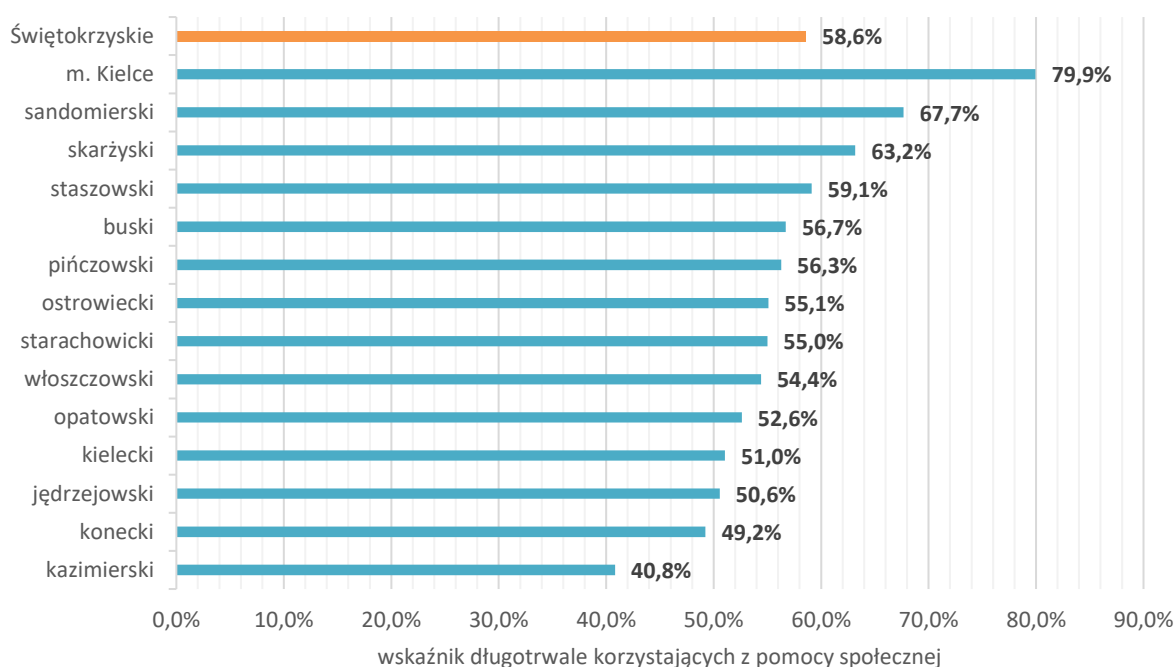
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-03-R.

W powiecie włoszczowskim wartość deprywacji materialnej w 2022 r. wyniosła 26,09 i była niższa o 3,78 pkt w stosunku do 2021 r. Najwyższa wartość wskaźnika deprywacji, tak jak w roku poprzednim wystąpiła w gminie Radków (48,83), najniższa w gminie Włoszczowa (13,67).

2.3. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej

Istotnym, niemonetarnym wskaźnikiem określającym zarówno poziom zagrożenia ubóstwem, jak i charakteryzujący strukturę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej jest wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej. Wskaźnik wyraża odsetek osób, które w ciągu ostatnich 3 lat były zarejestrowane w systemie pomocy społecznej (POMOST) przez co najmniej 18 miesięcy w ogólnej liczbie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Obliczenia wskaźnika oparte zostały na corocznym sprawozdaniu OZPS w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS)⁹.

Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w 2022 r. wyniósł 58,6% i był mniejszy zaledwie o 0,5 pkt proc. w stosunku do 2021 r. (59,1%).

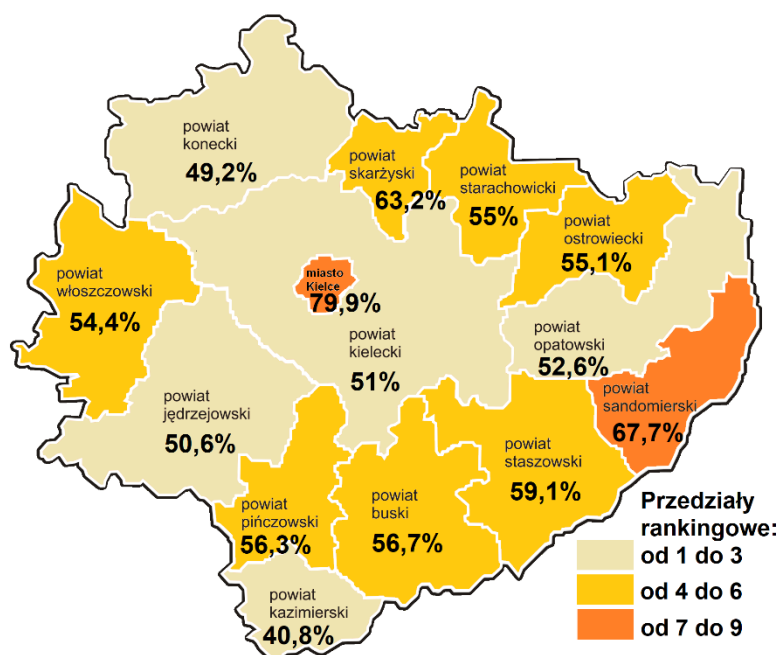
Wykres 8. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS, CAS.

Najwyższy wskaźnik, znacząco odbiegający od innych powiatów zanotowano w mieście Kielce (79,9%). Najniższą wartość wskaźnika osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej – podobnie jak w roku poprzednim – odnotowano w powiecie kazimierskim (40,8%).

⁹ Objasnienia ocena zasobów pomocy społecznej, styczeń 2022.

Mapa 6. Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

Ze względu na wagę omawianego wskaźnika jego wartość rankingowa w Indeksie została zwiększona (x 1,2).

Tabela 20. Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wg gmin i powiatów w latach 2021-2022.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Woj. świętokrzyskie	59,1%	58,6%	-0,5%
Busko-Zdrój	59,0%	66,0%	+7,0%
Gnojno	54,5%	59,9%	+5,4%
Nowy Korczyn	81,2%	77,5%	-3,7%
Pacanów	34,7%	30,2%	-4,5%
Solec-Zdrój	71,3%	71,4%	+0,1%
Stopnica	58,1%	58,6%	+0,5%
Tuczepy	44,3%	39,5%	-4,8%
Wiślica	43,3%	46,5%	+3,2%
powiat buski	55,0%	56,7%	1,7%
Imielno	71,9%	66,8%	-5,1%
Jędrzejów	55,7%	50,0%	-5,7%
Małogoszcz	54,7%	51,5%	-3,2%
Nagłowice	46,0%	53,6%	+7,6%
Oksa	52,2%	32,2%	-20,0%
Sędziszów	43,1%	46,9%	+3,8%

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Słupia	54,0%	42,0%	-12,0%
Sobków	48,0%	51,8%	+3,8%
Wodzisław	60,8%	58,6%	-2,2%
powiat jędrzejowski	54,6%	50,6%	-4,0%
Bejsce	53,8%	49,1%	-4,7%
Czarnocin	19,6%	18,8%	-0,8%
Kazimierza Wielka	40,1%	41,7%	+1,6%
Opatowiec	46,3%	39,3%	-7,0%
Skalbmierz	37,7%	44,9%	+7,2%
powiat kazimierski	39,7%	40,8%	+1,1%
M. Kielce	78,7%	79,9%	+1,2%
Bieliny	66,5%	64,2%	-2,3%
Bodzentyn	51,5%	48,4%	-3,1%
Chęciny	52,3%	41,8%	-10,5%
Chmielnik	54,9%	79,7%	+24,8%
Daleszyce	51,6%	51,7%	+0,1%
Górnio	63,7%	63,2%	-0,5%
Łagów	43,0%	35,0%	-8,0%
Łopuszno	56,5%	53,3%	-3,2%
Masłów	56,2%	52,8%	-3,4%
Miedziana Góra	40,0%	33,8%	-6,2%
Mniów	54,8%	51,2%	-3,6%
Morawica	37,0%	39,8%	+2,8%
Nowa Słupia	55,1%	56,6%	+1,5%
Piekoszów	40,9%	30,0%	-10,9%
Pierzchnica	45,4%	50,2%	+4,8%
Raków	50,3%	62,9%	+12,6%
Sitkówka-Nowiny	62,5%	44,0%	-18,5%
Strawczyn	52,1%	50,9%	-1,2%
Zagnańsk	54,2%	51,8%	-2,4%
powiat kielecki	52,2%	51,0%	-1,2%
Fałków	61,8%	62,6%	+0,8%
Gowarczów	55,3%	27,0%	-28,3%
Końskie	59,5%	58,8%	-0,7%
Radoszyce	36,5%	34,1%	-2,4%
Ruda Maleniecka	46,4%	54,5%	+8,1%

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Stupia (Konecka)	59,5%	58,0%	-1,5%
Smyków	49,2%	53,0%	+3,8%
Stąporków	54,5%	53,8%	-0,7%
powiat konecki	52,0%	49,2%	-2,8%
Baćkowice	52,8%	59,3%	+6,5%
Iwaniska	62,5%	56,6%	-5,9%
Lipnik	47,9%	48,3%	+0,4%
Opatów	50,0%	49,0%	-1,0%
Ożarów	54,2%	49,1%	-5,1%
Sadowie	56,2%	63,2%	+7,0%
Tartów	43,6%	51,0%	+7,4%
Wojciechowice	46,5%	63,1%	+16,6%
powiat opatowski	52,2%	52,6%	+0,4%
Bałtów	50,0%	53,2%	+3,2%
Bodzechów	70,4%	69,9%	-0,5%
Ćmielów	46,8%	47,5%	+0,7%
Kunów	59,9%	66,2%	+6,3%
Ostrowiec Świętokrzyski	61,7%	56,7%	-5,0%
Waśniów	21,2%	28,5%	+7,3%
powiat ostrowiecki	53,9%	55,1%	+1,2%
Działoszyce	47,4%	34,5%	-12,9%
Kije	32,3%	60,1%	+27,8%
Michałów	58,2%	59,1%	+0,9%
Pińczów	61,3%	59,0%	-2,3%
Złota	85,5%	82,5%	-3,0%
powiat pińczowski	51,4%	56,3%	+4,9%
Dwikozy	83,3%	83,2%	-0,1%
Klimontów	59,5%	59,0%	-0,5%
Koprzywnica	73,1%	71,6%	-1,5%
Łoniów	91,3%	89,8%	-1,5%
Obrazów	69,6%	48,7%	-20,9%
Samborzec	59,6%	53,5%	-6,1%
Sandomierz	61,1%	61,5%	+0,4%
Wilczyce	71,8%	63,7%	-8,1%
Zawichost	85,5%	88,4%	+2,9%
powiat sandomierski	71,2%	67,7%	-3,5%

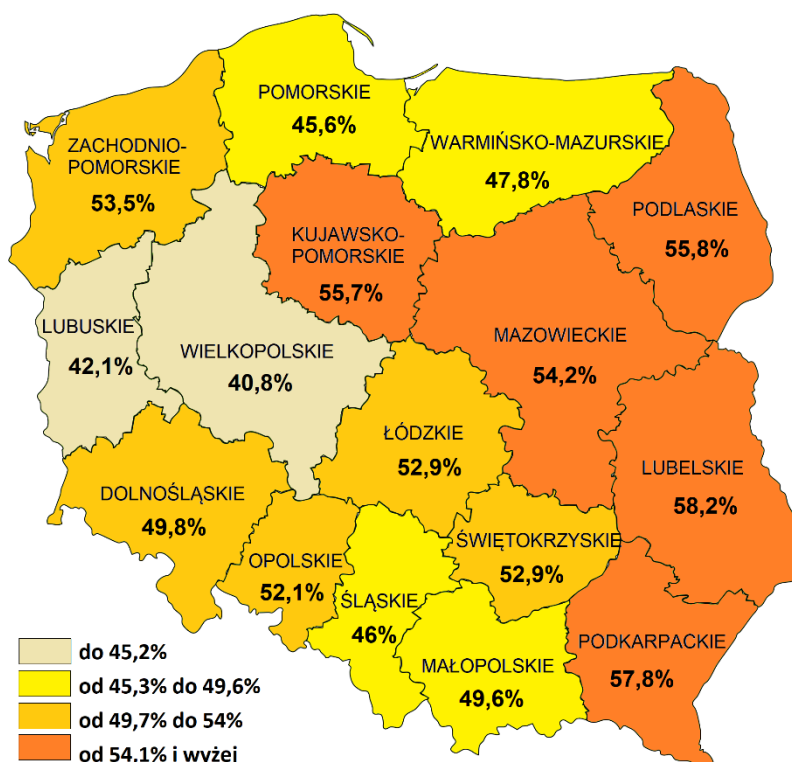
Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Bliżyn	57,9%	71,8%	+13,9%
łączna	46,3%	43,7%	-2,6%
Skarżysko Kościelne	60,3%	62,0%	+1,7%
Skarżysko-Kamienna	66,3%	65,8%	-0,5%
Suchedniów	56,3%	56,5%	+0,2%
powiat skarżyski	61,4%	63,2%	+1,8%
Brody	43,9%	89,3%	+45,4%
Mirzec	44,2%	35,0%	-9,2%
Pawłów	27,4%	28,9%	+1,5%
Starachowice	61,5%	58,4%	-3,1%
Wąchock	49,7%	50,9%	+1,2%
powiat starachowicki	52,2%	55,0%	+2,8%
Bogoria	70,6%	71,6%	+1,0%
Łubnice	47,9%	41,1%	-6,8%
Oleśnica	42,9%	43,0%	+0,1%
Osiek	56,4%	61,7%	+5,3%
Połaniec	58,0%	55,9%	-2,1%
Rytwiany	60,4%	50,0%	-10,4%
Staszów	66,0%	63,7%	-2,3%
Szydłów	30,7%	41,3%	+10,6%
powiat staszowski	59,5%	59,1%	-0,4%
Kluczewsko	47,4%	39,6%	-7,8%
Krasocin	46,6%	50,2%	+3,6%
Moskorzew	49,4%	51,9%	+2,5%
Radków	76,9%	70,1%	-6,8%
Secemin	48,5%	51,7%	+3,2%
Włoszczowa	63,3%	61,3%	-2,0%
powiat włoszczowski	55,1%	54,4%	-0,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS, CAS.

2.4. Wskaźnik długotrwale bezrobotnych

Następną zmienną wchodzącą w skład Indeksu jest odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Osobą długotrwale bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia przez minimum rok w ciągu ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych¹⁰. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie wykluczeniem społecznym i biedą wzrasta w przypadku osób długotrwale bezrobotnych. Z kolei długotrwałe ubóstwo zwiększa prawdopodobieństwo dziedziczenia biedy.

Mapa 7. Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem wg województw na koniec 2022 r.

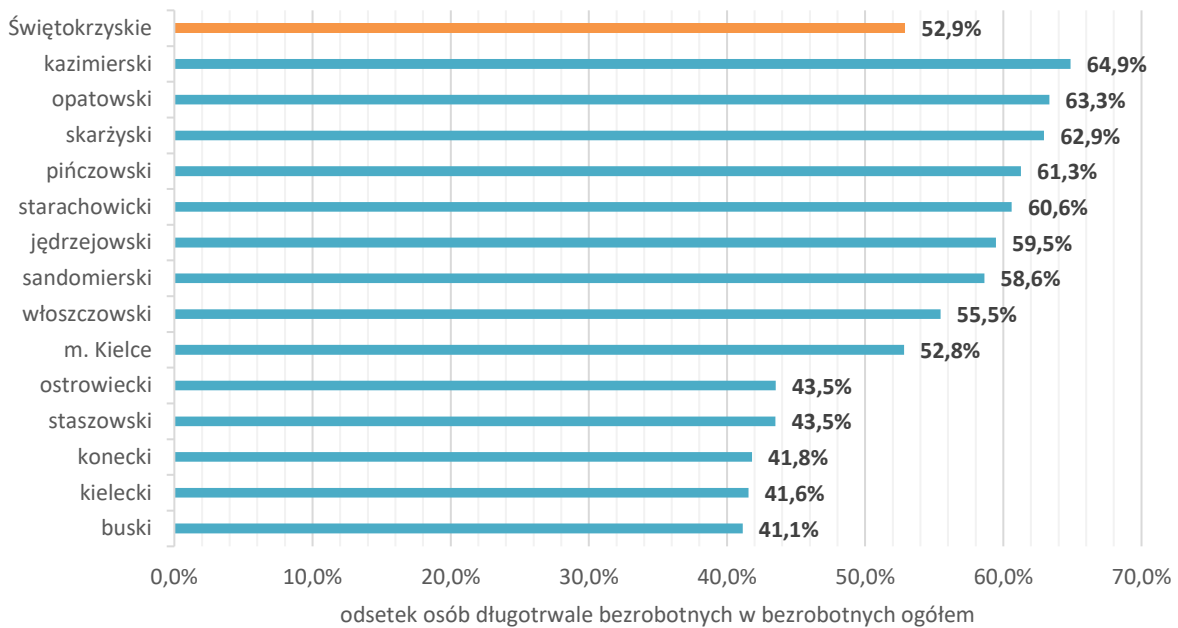
Źródło: Długotrwale bezrobotni, raport za 2022 rok, Ministerstwa Rozwoju Pracy i Technologii.

Długotrwale bezrobotni w 2022 r. w Polsce stanowili 51,7% ogółu zarejestrowanych (w 2021 r. - 56,6%), w województwie świętokrzyskim - 52,9%. W regionie jako długotrwale bezrobotni zarejestrowanych było łącznie 18 013 osób, w tym 9 871 kobiet (tj. 54,8% ogółu)¹¹.

W województwie świętokrzyskim udział osób długotrwale bezrobotnych wynosi 52,9%, co klasyfikuje nasz region powyżej średniej krajowej. Wyższy wskaźnik odnotowano w sześciu regionach: zachodniopomorskim (53,5%), mazowieckim (54,2%), kujawsko-pomorskim (55,7%), podlaskim (55,8%), podkarpackim (57,8%), lubelskim (58,2%).

¹⁰ Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

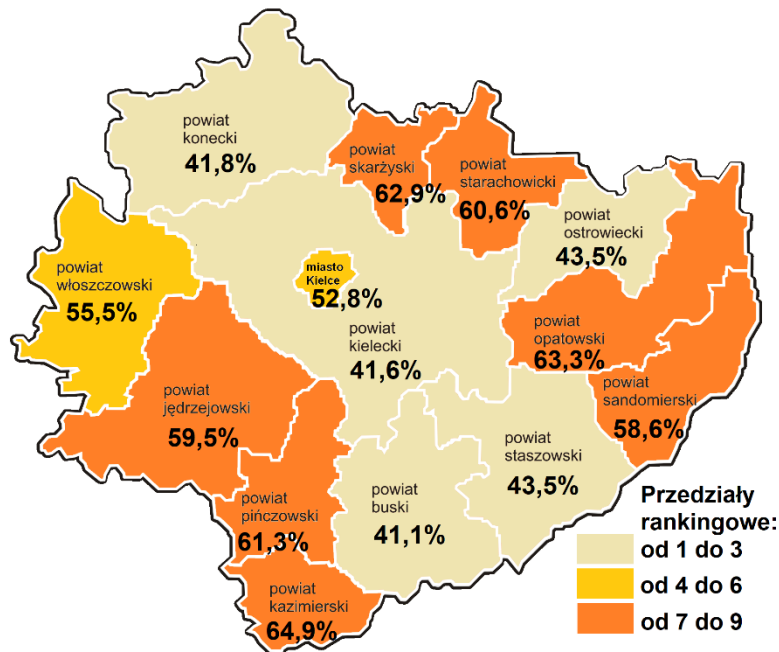
¹¹ Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w woj. świętokrzyskim w 2022 r. WUP Kielce styczeń 2023.

Wykres 9. Udział długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Wartość przedmiotowego wskaźnika powyżej średniej wojewódzkiej (52,9%) odnotowano w ośmiu powiatach: włoszczowskim (55,5%), sandomierskim (58,6%), jędrzejowskim (59,5%), starachowickim (60,6%), pińczowskim (61,3%), skarżyskim (62,9%), opatowskim (63,3%), kazimierskim (64,9%).

Mapa 8. Udział długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Ze względu na wagę omawianego wskaźnika jego wartość rankingowa w Indeksie została zwiększona (x 1,2).

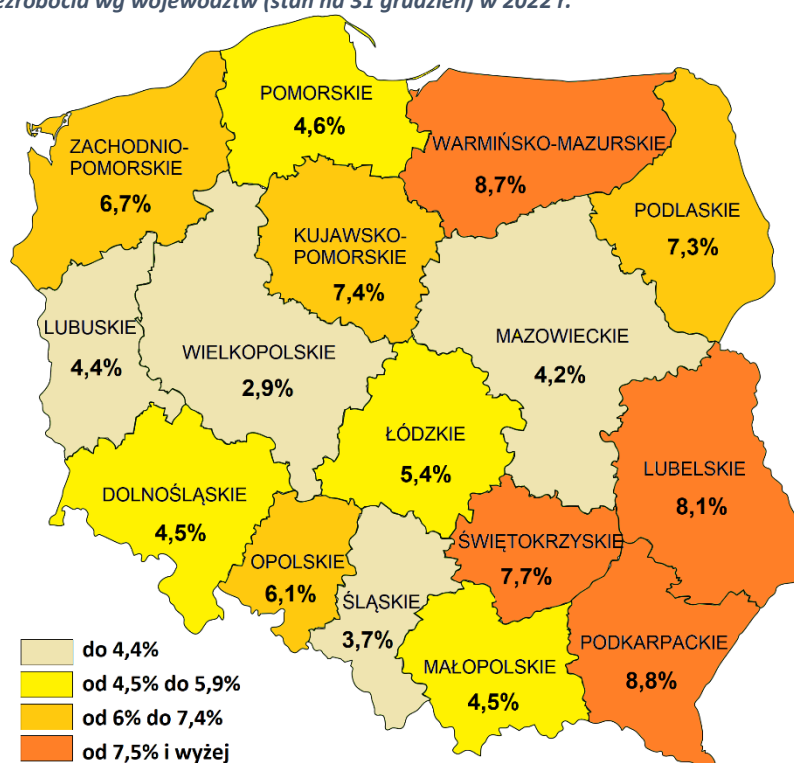

2.5. Stopa bezrobocia

Jednym z najbardziej istotnych czynników niemonetarnych generujących ubóstwo jest bezrobocie. Pojęcia te są ściśle ze sobą związane, ponieważ wzrost liczby osób pozostających bez pracy bardzo często skutkuje zwiększeniem odsetka osób i rodzin zagrożonych ubóstwem.

Według danych WUP w Kielcach, na chwilę opracowania Indeksu tj. na koniec lipca 2023 r. stopa bezrobocia kształtowała się w województwie świętokrzyskim na poziomie 7,6% i była o 2,6 pkt proc. większa niż w Polsce (5,0%).

Mapa 9. Stopa bezrobocia wg województw (stan na 31 grudnia) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wracając do roku bazowego analizy, na koniec 2022 r. wartość stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim (7,7%) była wyższa o 2,5 pkt proc. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (5,2%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o najwyższej stopie bezrobocia. Wyższą stopę bezrobocia odnotowano tylko w trzech województwach w kraju: lubelskim (8,1%), warmińsko-mazurskim (8,7%), podkarpackim (8,8%).

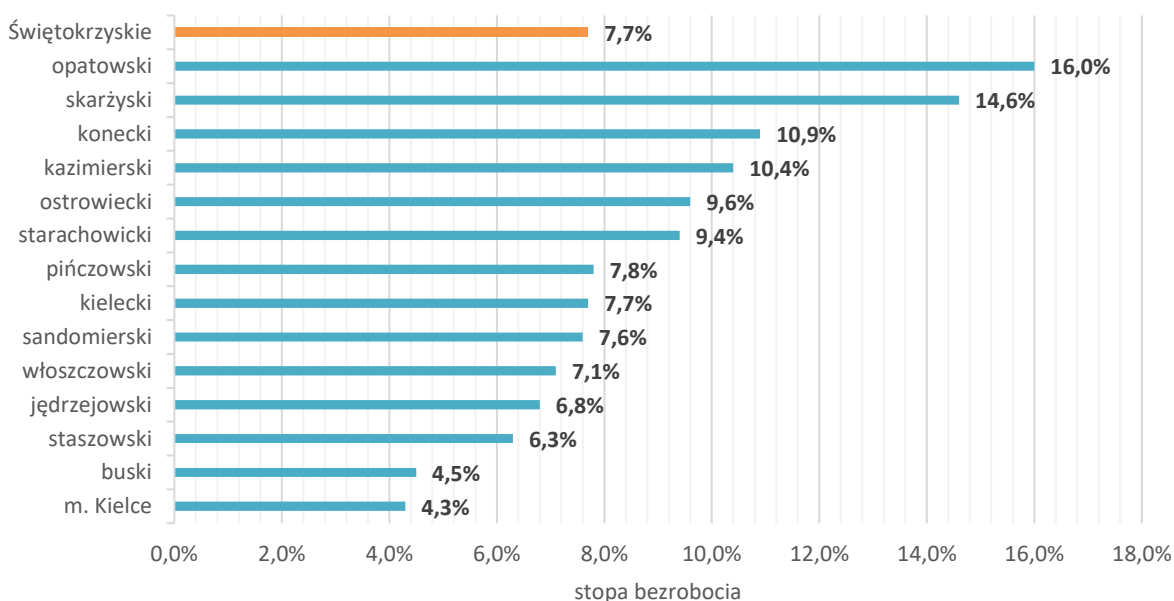
Tabela 21. Stopa bezrobocia w kraju wg województw (stan na 31.XII) w latach 2021-2022.

Województwo	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Polska	5,8%	5,2%	-0,6 pkt proc.
Dolnośląskie	4,9%	4,5%	-0,4 pkt proc.
Kujawsko-pomorskie	8,1%	7,4%	-0,7 pkt proc.

Województwo	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Lubelskie	8,7%	8,1%	-0,6 pkt proc.
Lubuskie	5,1%	4,4%	-0,7 pkt proc.
łódzkie	6,1%	5,4%	-0,7 pkt proc.
Małopolskie	5,0%	4,5%	-0,5 pkt proc.
Mazowieckie	4,7%	4,2%	-0,5 pkt proc.
Opolskie	6,4%	6,1%	-0,3 pkt proc.
Podkarpackie	9,9%	8,8%	-1,1 pkt proc.
Podlaskie	7,8%	7,3%	-0,5 pkt proc.
Pomorskie	5,2%	4,6%	-0,6 pkt proc.
Śląskie	4,3%	3,7%	-0,6 pkt proc.
Świętokrzyskie	8,7%	7,7%	-1,0 pkt proc.
Warmińsko-mazurskie	9,1%	8,7%	-0,4 pkt proc.
Wielkopolskie	3,2%	2,9%	-0,3 pkt proc.
Zachodniopomorskie	7,3%	6,7%	-0,6 pkt proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

Na koniec grudnia 2022 r. stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim wyniosła 7,7% i była niższa o 1 pkt proc. niż w 2021 r.

Wykres 10. Stopa bezrobocia woj. świętokrzyskiego (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

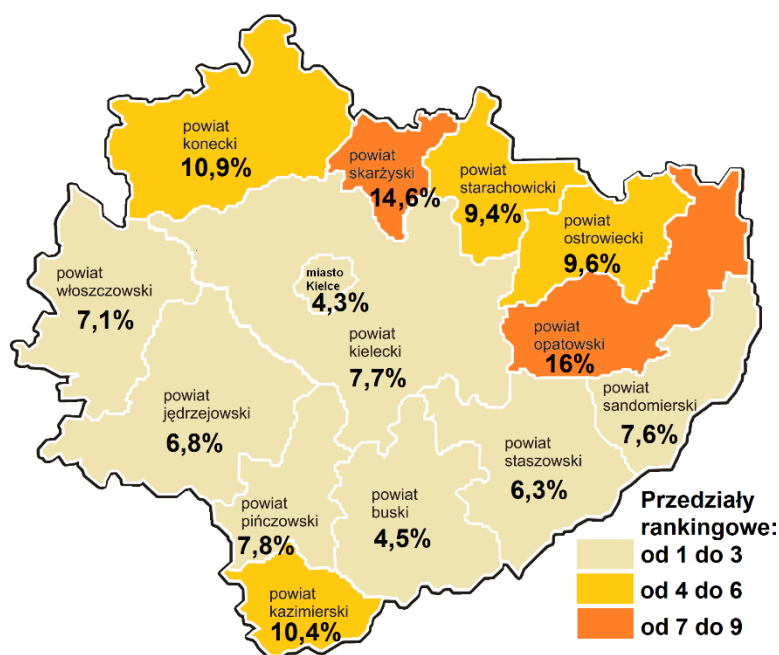
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

W 2022 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia we wszystkich powiatach w odniesieniu do 2021 r. Największy spadek stopy bezrobocia odnotowany został w powiatach: skarżyskim (-1,9 pkt proc.), kieleckim (-1,8 pkt proc.), kazimierskim (-1,5% pkt proc.), opatowskim (-1,1% pkt proc.).

Wewnątrzregionalne zróżnicowanie stopy bezrobocia na koniec 2022 r. (stan na 31.XII) w województwie świętokrzyskim ukształtowało się następująco:

- ❖ Stopę bezrobocia powyżej wartości 7,7% (tj. stopy bezrobocia w województwie świętokrzyskim) odnotowano w ośmiu powiatach:
  - kieleckim 7,7%,
  - pińczowskim 7,8%,
  - starachowickim 9,4%,
  - ostrowieckim 9,6%,
  - kazimierskim 10,4%,
  - koneckim 10,9%,
  - skarżyskim 14,6%,
  - opatowskim 16,0%.
- ❖ Stopę bezrobocia poniżej 7,7% odnotowano w powiatach:
  - sandomierskim 7,6%,
  - włoszczowskim 7,1%,
  - jędrzejowskim 6,8%,
  - staszowskim 6,3%,
  - buskim 4,5%,
  - m. Kielce 4,3%,

Mapa 10. Stopa bezrobocia w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

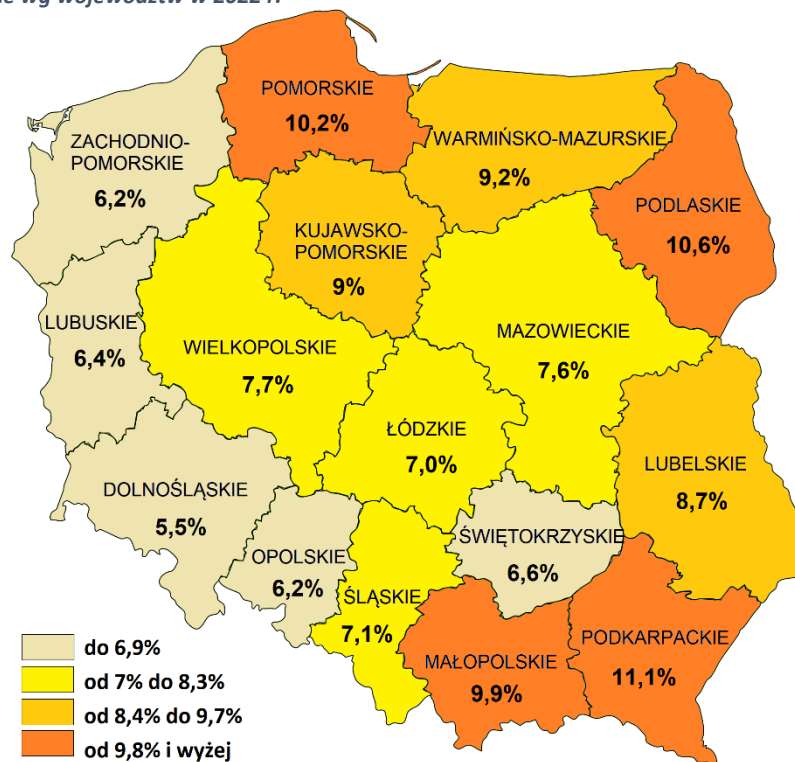
2.6. Rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej

Niemonetarnym wskaźnikiem wchodzącym w skład Indeksu jest odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w łącznej liczbie rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę z trójką i więcej dzieci. Rodziny wielodzietne należą do grupy szczególnie zagrożonej ubóstwem.

Według danych GUS w 2022 r. w skali kraju problem ubóstwa skrajnego dotykał 6,9% rodzin wielodzietnych, w odniesieniu do 2021 r. (6,3%) udział ten zwiększył się o 0,6 pkt proc.¹².

Na potrzeby analizy opracowany został wskaźnik rodzin wielodzietnych korzystających ze wsparcia w ogóle rodzin korzystających z pomocy społecznej.

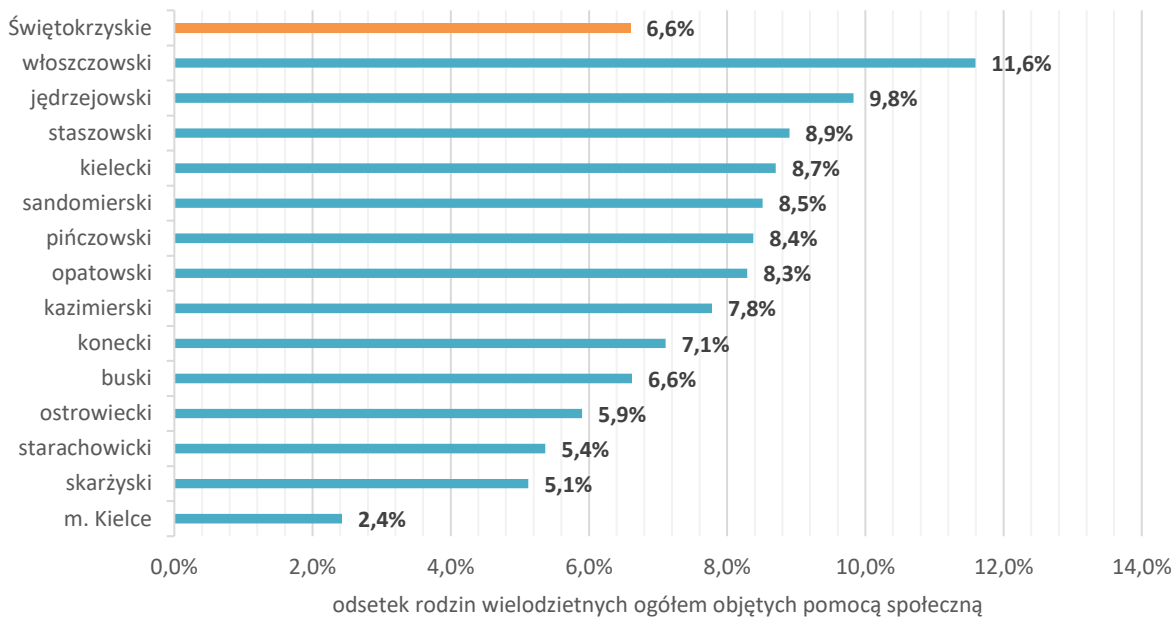
Mapa 11. Udział rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia społeczne wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

Omawiany wskaźnik w województwie świętokrzyskim wyniósł 6,6% i był niższy o 1,5 pkt proc. w stosunku do wartości wskaźnika w Polsce (8,1%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o niskim odsetku rodzin wielodzietnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej ogółem. Niższy wskaźnik odnotowano tylko w czterech województwach: lubuskim (6,4%), zachodniopomorskim (6,2%), opolskim (6,2%), dolnośląskim (5,5%).

¹² Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2021 r. (na podstawie wyników badania budżetów gospodarstw domowych). Źródło danych GUS.

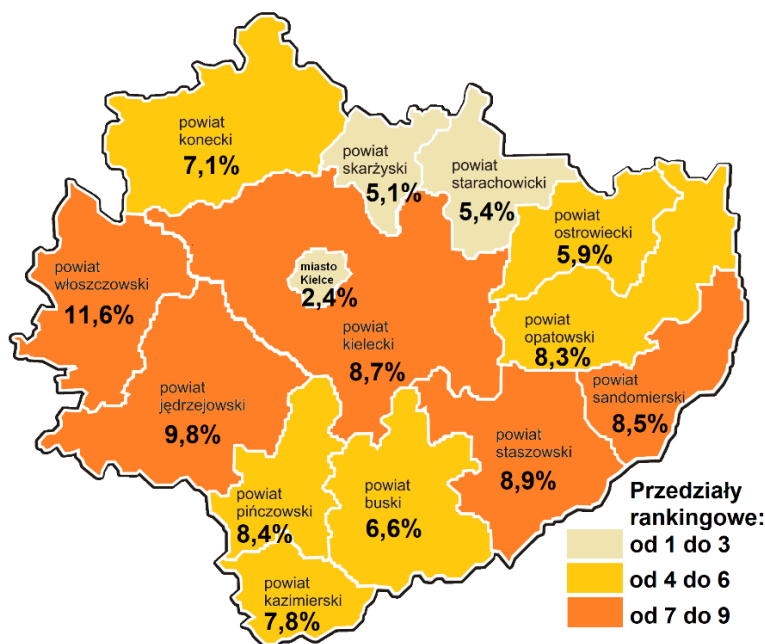
Wykres 11. Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R, CAS.

W województwie świętokrzyskim w 2022 r. odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej (6,6%) nie zmienił się od 2021 r. (6,6%).

Najwyższy odsetek rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej odnotowano w powiecie włoszczowskim (11,6%), a najniższy w mieście Kielce (2,4%).

Mapa 12. Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

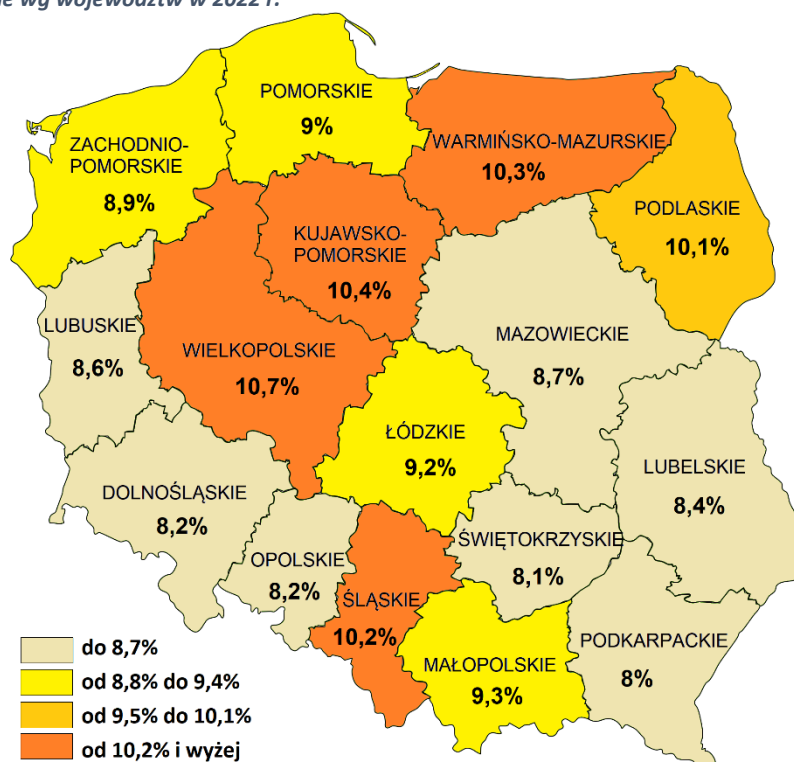

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych sprawozdania MRiPS-03-R, CAS.

2.7. Rodziny niepełne korzystające z pomocy społecznej

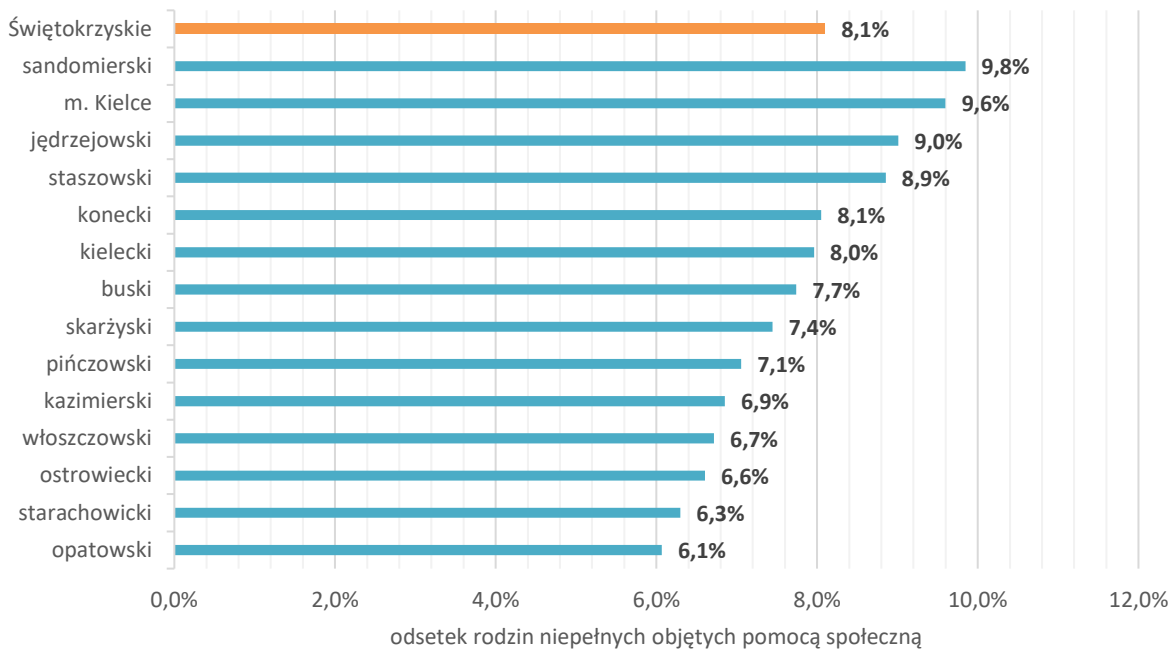
Niezwykle istotnym wskaźnikiem określającym poziom zagrożenia ubóstwem, jak również charakteryzującym strukturę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest wskaźnik wyrażający procentowy udział rodzin niepełnych otrzymujących wsparcie, w stosunku do rzeczywistej liczby rodzin objętych pomocą społeczną. Za rodzinę niepełną należy uznać rodzinę, w której skład wchodzi jedno z rodziców (matka lub ojciec) z dzieckiem (z dziećmi).

Mapa 13. Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-03-R.

Procentowy udział rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2022 r. wyniósł 8,1% i był niższy o 1,2 pkt proc. w odniesieniu do wartości wskaźnika w Polsce (9,3%). Świętokrzyskie zalicza się do województw o najniższym odsetku rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń, niższy wskaźnik odnotowano tylko w województwie podkarpackim (8%).

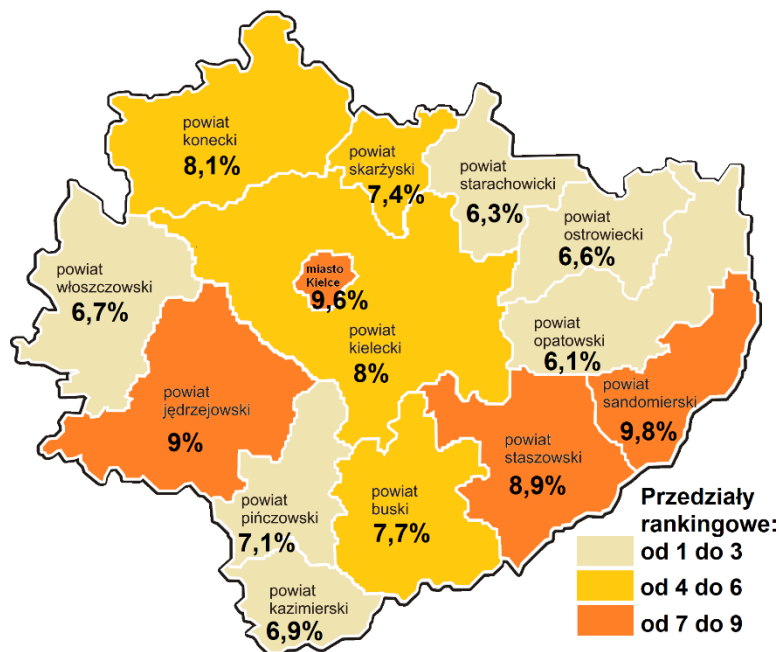

Wykres 12. Udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-03-R, CAS.

Najwyższy wskaźnik rodzin niepełnych w 2022 r. odnotowano w powiecie sandomierskim (9,8%). W skali województwa świętokrzyskiego wartości tego wskaźnika w pięciu powiatach przekroczyły średnią wartość (>8,1%) odnotowaną w regionie. Były to powiaty: konecki (8,1%), staszowski (8,9%), jędrzejowski (9,0%), miasto Kielce (9,6) i powiat sandomierski (9,8%).

Mapa 14. Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

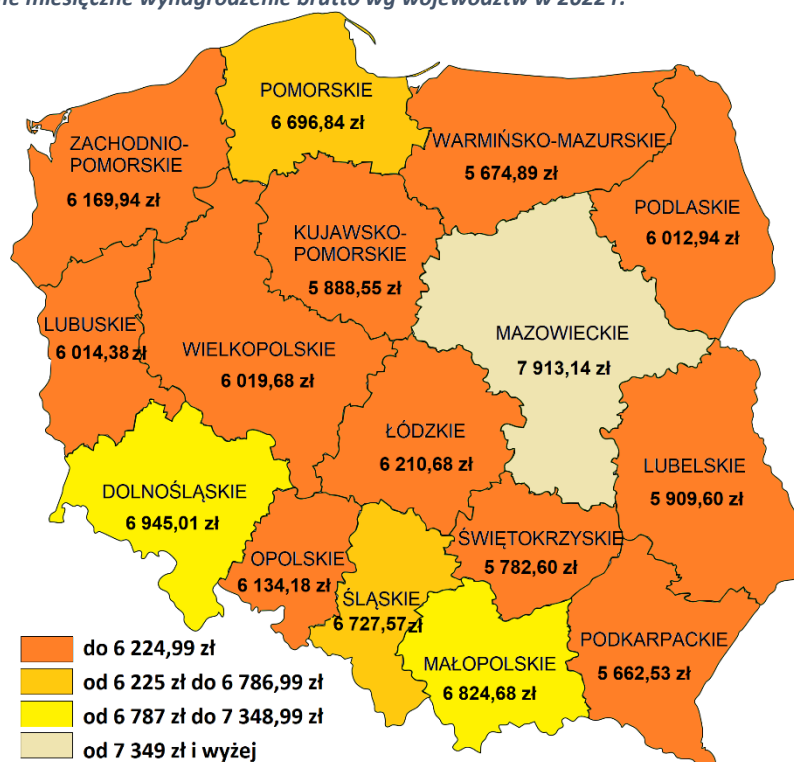

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRIPS-03-R.

2.8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub z nadwyżki bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą¹³.

Mapa 15. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poziom wynagrodzenia to jeden z najważniejszych monetarnych czynników mających wpływ na poziom zagrożenia ubóstwem. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w skali kraju w 2022 r. wyniosło 6 705,62 zł. Świętokrzyskie (5 782,60 zł) znajduje się wśród trzech województw, w których odnotowujemy najniższe przeciętne wynagrodzenie brutto – plasuje się tuż przed województwem warmińsko-mazurskim (5 674,89 zł) i województwem podkarpackim (5 662,53 zł).

¹³ Opis metodologiczny, Główny Urząd Statystyczny.

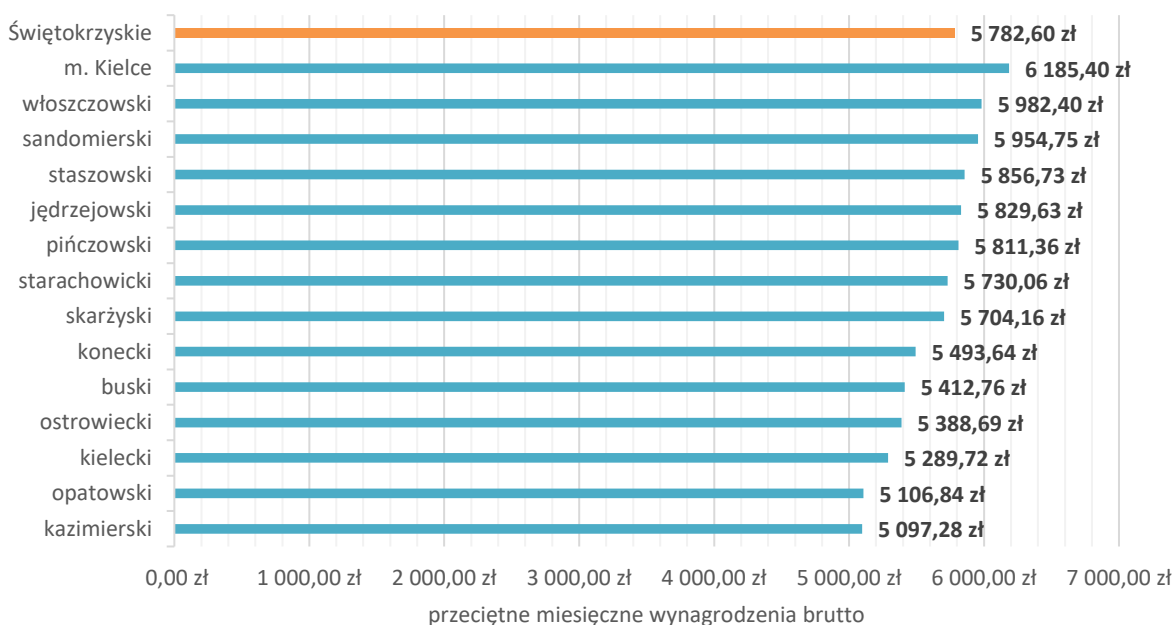

Tabela 22. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce wg województw w latach 2021-2022.

Województwa	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Polska	6 001,02 zł	6 705,62 zł	+704,60 zł
Dolnośląskie	6 242,88 zł	6 945,01 zł	+702,13 zł
Kujawsko – pomorskie	5 286,83 zł	5 888,55 zł	+601,72 zł
Lubelskie	5 318,68 zł	5 909,60 zł	+590,92 zł
Lubuskie	5 286,50 zł	6 014,38 zł	+727,88 zł
Łódzkie	5 622,29 zł	6 210,68 zł	+588,39 zł
Małopolskie	6 046,95 zł	6 824,68 zł	+777,73 zł
Mazowieckie	7 108,20 zł	7 913,14 zł	+804,94 zł
Opolskie	5 492,82 zł	6 134,18 zł	+641,36 zł
Podkarpackie	5 172,11 zł	5 662,53 zł	+490,42 zł
Podlaskie	5 412,89 zł	6 012,94 zł	+600,05 zł
Pomorskie	5 994,33 zł	6 696,84 zł	+702,51 zł
Śląskie	5 907,84 zł	6 727,57 zł	+819,73 zł
Świętokrzyskie	5 262,19 zł	5 782,60 zł	+520,41 zł
Warmińsko – mazurskie	5 126,75 zł	5 674,89 zł	+548,14 zł
Wielkopolskie	5 379,43 zł	6 019,68 zł	+640,25 zł
Zachodniopomorskie	5 549,85 zł	6 169,94 zł	+620,09 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie świętokrzyskim w 2022 r. wyniosła 5 782,60 zł i była wyższa o 520,41 zł w stosunku do 2021 r. (5 262,19 zł).

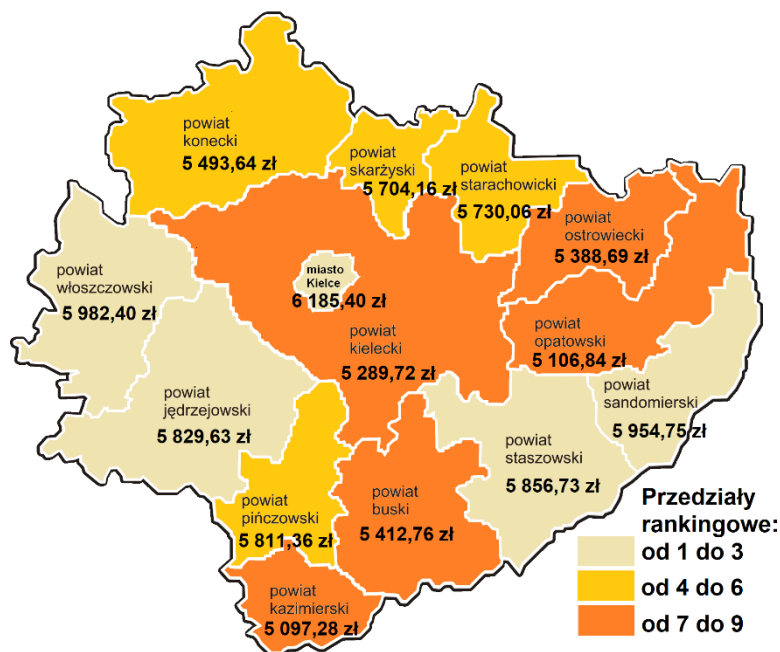

Wykres 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W mieście Kielce i pięciu powiatach: pińczowskim, jędrzejowskim, staszowskim, sandomierskim oraz włoszczowskim – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było wyższe od średniej wojewódzkiej. W pozostałych powiatach wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto była niższa od średniego wynagrodzenia dla województwa świętokrzyskiego (5 782,60 zł).

Mapa 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

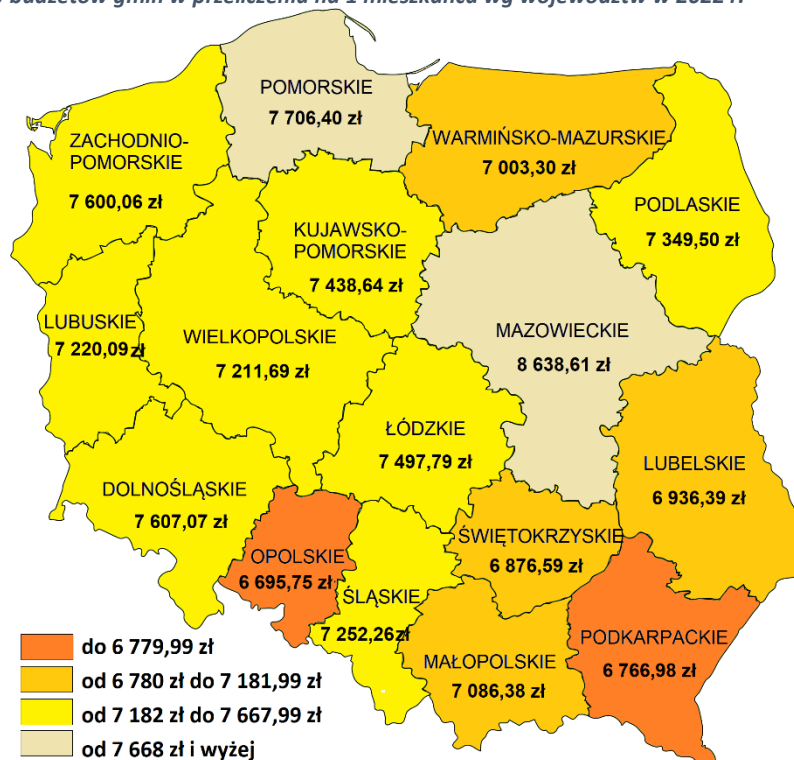
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

r.

2.9. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca

Kolejny monetarny czynnik wchodzący w skład Indeksu ubóstwa to dochody budżetów samorządów gminnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Dochody budżetowe to ważny element systemu finansów jednostek samorządu terytorialnego. Wpływają one na zdolność jednostek samorządu terytorialnego do realizacji zadań publicznych, ponieważ umożliwiają ich finansowanie.

Mapa 17. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wg województw w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce w 2022 r. wyniosły 7 455,18 zł. Świętokrzyskie (6 876,59 zł) zaraz przed dwoma województwami: podkarpackim (6 766,98 zł) i opolskim (6 695,75 zł) znajduje się wśród regionów o najniższej wartości dochodu budżetowego przypadającego na jednego mieszkańca gmin.

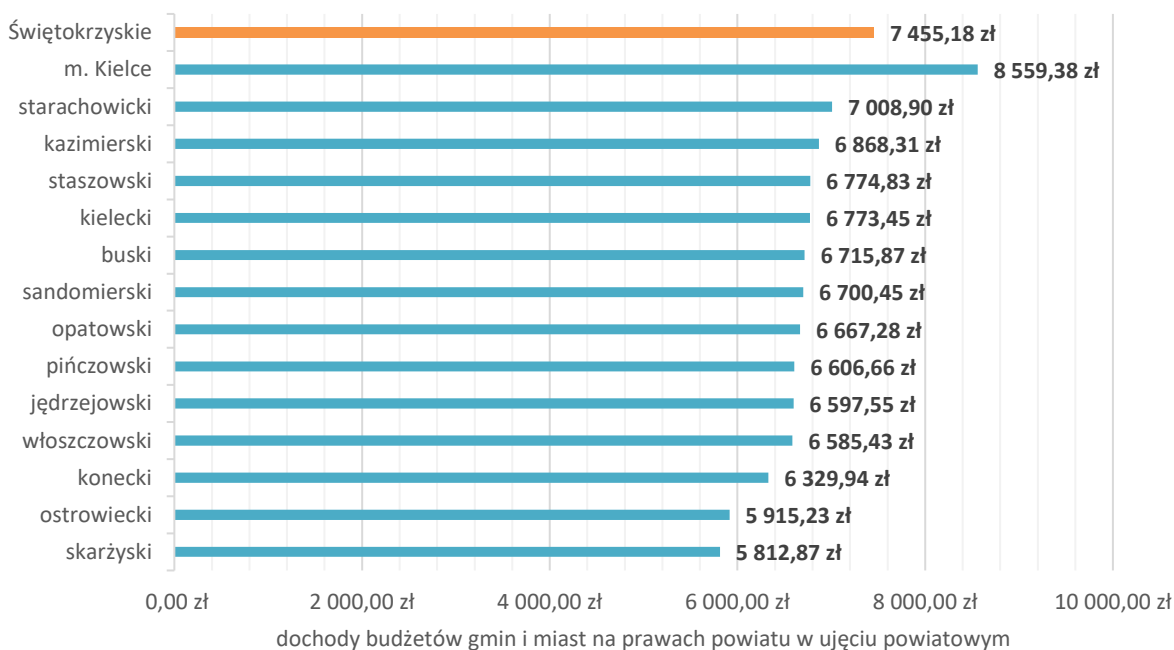
Tabela 23. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Polsce wg województw w latach 2021-2022.

Województwo	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Polska	7 226,45 zł	7 455,18 zł	+228,73 zł
Dolnośląskie	7 298,73 zł	7 607,07 zł	+308,34 zł
Kujawsko – pomorskie	6 978,44 zł	7 438,64 zł	+460,20 zł
Lubelskie	6 700,01 zł	6 936,39 zł	+236,38 zł
Lubuskie	6 787,38 zł	7 220,09 zł	+432,71 zł
Łódzkie	6 993,49 zł	7 497,79 zł	+504,30 zł

Województwo	2021 r.	2022 r.	Zmiana (+/-)
Małopolskie	7 184,32 zł	7 086,38 zł	-97,94 zł
Mazowieckie	8 503,73 zł	8 638,61 zł	+134,88 zł
Opolskie	6 282,54 zł	6 695,75 zł	+413,21 zł
Podkarpackie	6 568,22 zł	6 766,98 zł	+198,76 zł
Podlaskie	6 937,44 zł	7 349,50 zł	+412,06 zł
Pomorskie	7 503,05 zł	7 706,40 zł	+203,35 zł
Śląskie	7 244,36 zł	7 252,26 zł	+7,90 zł
Świętokrzyskie	6 334,08 zł	6 876,59 zł	+542,51 zł
Warmińsko – mazurskie	6 735,13 zł	7 002,30 zł	+267,17 zł
Wielkopolskie	6 897,06 zł	7 211,69 zł	+314,63 zł
Zachodniopomorskie	7 372,68 zł	7 600,06 zł	+227,38 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wartość omawianego wskaźnika w 2022 r. w województwie świętokrzyskim ukształtowała się na poziomie 6 876,59 zł i była wyższa o 542,51 zł w odniesieniu do 2021 r.

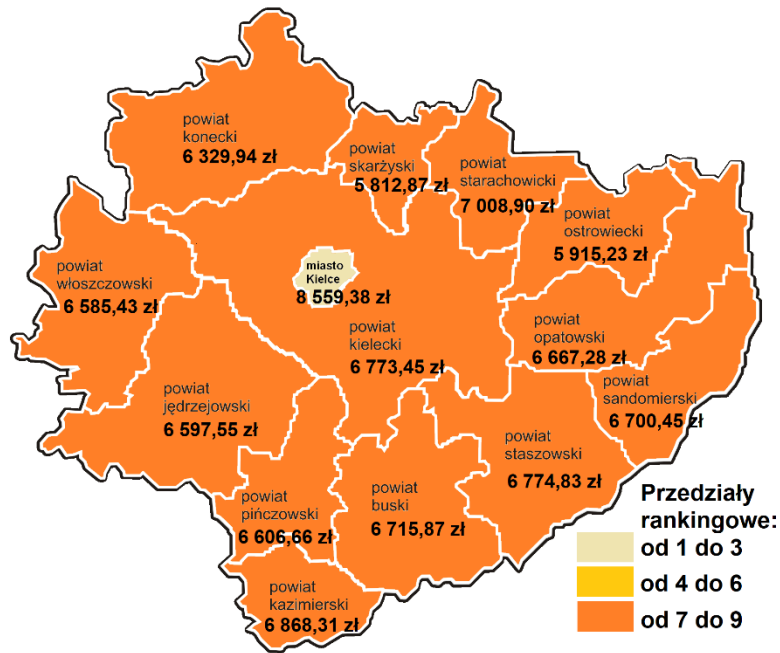

Wykres 14. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca były wyższe od wartości wojewódzkiej (6 876,59 zł) jedynie w mieście Kielce (8 559,38 zł) i powiecie starachowickim (7 008,90 zł). W pozostałych dwunastu powiatach wartość analizowanego wskaźnika nie przekraczała 6 900 zł. Najniższe dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowane zostały w powiecie skarżyskim (5 812,87 zł) i ostrowieckim (5 915,23 zł).

Mapa 18. Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.

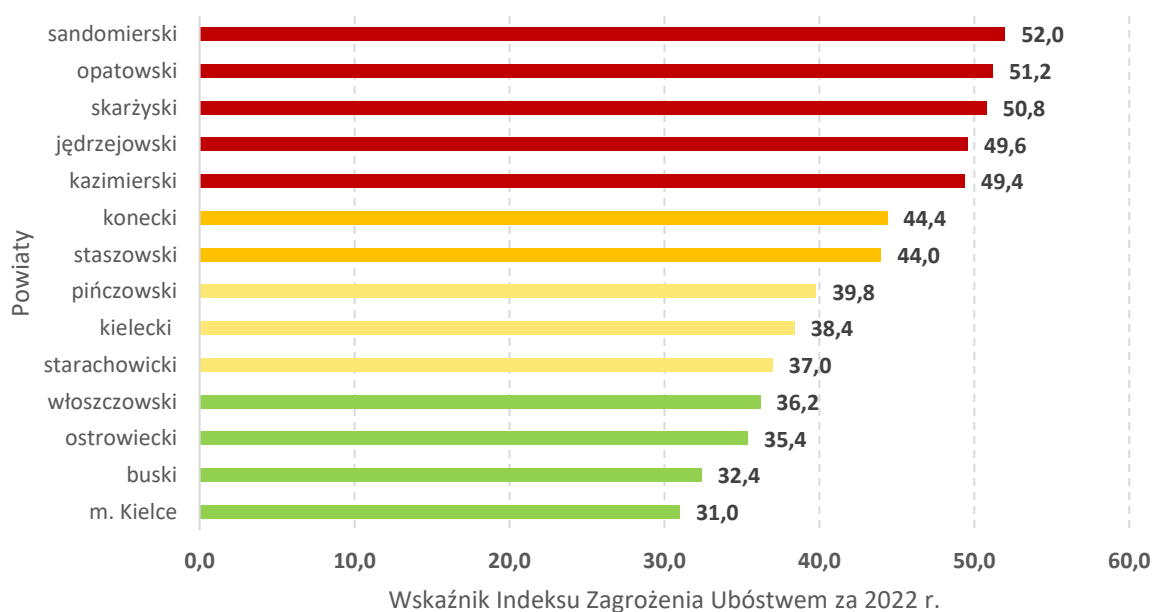

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3. Indeks zagrożenia ubóstwem

Na podstawie analizy danych statystycznych za 2022 rok dla wszystkich powiatów regionu, przyporządkowania wartości rankingowych badanym zmiennym i nadania wyższej rangi trzem wskaźnikom (mającym dominujący wpływ na zjawisko ubóstwa) opracowany został Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim.

Pozwala on na obserwację zróżnicowania zagrożenia ubóstwem i określenie poziomu tego zjawiska w poszczególnych powiatach województwa.

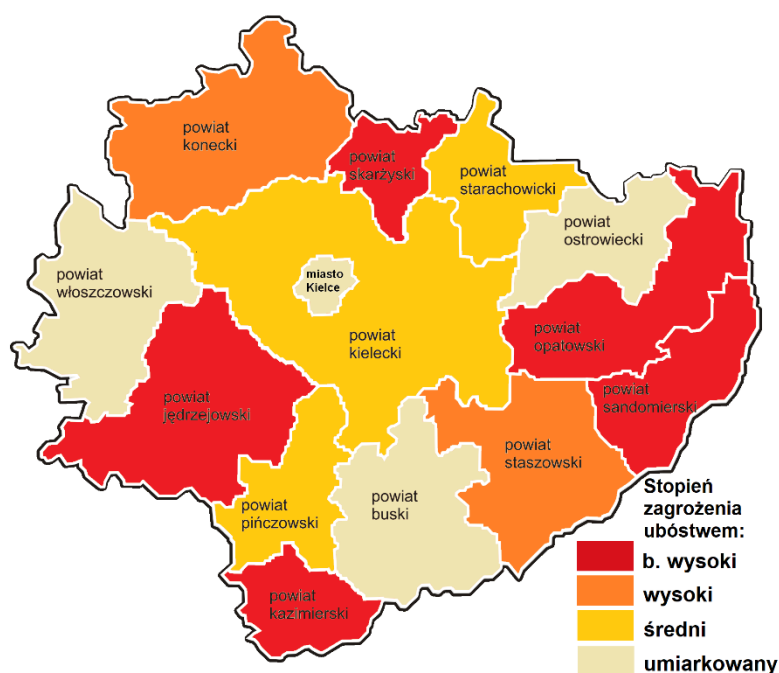
Wykres 15. Indeks wewnętrzny regionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.
Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Tabela 24. Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim wg powiatów w latach 2021-2022.

Powiat	Ranking 2021	Ranking 2022	Zmiana (wzrost/spadek)
buski	36,8	32,4	-4,4
jędrzejowski	52,2	49,6	-2,6
kazimierski	49,6	49,4	-0,2
kielecki	42,6	38,4	-4,2
konecki	49,8	44,4	-5,4
m. Kielce	32,2	31,0	-1,2
opatowski	53,2	51,2	-2,0
ostrowiecki	40,8	35,4	-5,4
pińczowski	42,6	39,8	-2,8
sandomierski	55,6	52,0	-3,6
skarżyski	50,6	50,8	+0,2
starachowicki	32,4	37,0	+4,6
staszowski	48,6	44,0	-4,6
włoszczowski	41,6	36,2	-5,4
średnia	44,9	42,3	-2,6

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Mapa 19. Zróżnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

Podsumowując, w województwie świętokrzyskim utrzymuje się rozwarstwiony, zróżnicowany poziom zagrożenia ubóstwem. W 2022 r. umiarkowany stopień zagrożenia ubóstwem odnotowano w powiecie: włoszczowskim, ostrowieckim, buskim oraz mieście Kielce. Średni stopień zagrożenia ubóstwem osiągnęły trzy powiaty: starachowicki, kielecki, pińczowski. W pułap wysokiego zagrożenia ubóstwem sklasyfikowane zostały powiaty staszowski i konecki.

W stopniu bardzo wysokim potencjalnie zagrożeni ubóstwem są mieszkańcy pięciu powiatów: kazimierskiego, jędrzejowskiego, skarżyskiego, opatowskiego, sandomierskiego. W wymienionych powiatach odnotowano najwyższe wskazania wynikające z sumowania wartości rankingowych z ośmiu zmiennych sprowadzonych do wspólnego mianownika, poddanych analizie w niniejszym opracowaniu.

Należy zwrócić uwagę na powiat kazimierski, w którym nastąpiła zmiana z wysokiego na bardzo wysoki stopień zagrożenia ubóstwem. Z analizy zmiennych, wchodzących w skład Indeksu wynika, iż na tą niekorzystną zmianę główny wpływ miał wzrost udziału rodzin wielodzietnych i niepełnych, korzystających z pomocy społecznej (o 1 pkt rankingowy). W powiecie kazimierskim w 2022 r. o 1,7 pkt proc. zwiększył się udział rodzin wielodzietnych, korzystających z pomocy społecznej (z 6,1% do 7,8%), w przypadku rodzin niepełnych - udział ten wzrósł o 1,1 pkt proc (z 5,8% do 6,9%).

Niepokojący jest spadek w rankingu Indeksu zagrożenia ubóstwem powiatu starachowickiego: ze stopnia umiarkowanego do stopnia średniego. Zmiana spowodowana jest wzrostem wartości wskaźnika długotrwale korzystających z pomocy społecznej o 2,8 pkt proc. (z 52,2% do 55,0%), wzrostem udziału osób długotrwale bezrobotnych o 1,2 pkt proc. (z 59,4% do 60,6%) oraz niewielkim wzrostem płac w stosunku do innych powiatów – średnie miesięczne wynagrodzenie brutto dla powiatu starachowickiego w 2022 r. wzrosło o 229,70 zł, tj. o 4,2% w stosunku do 2021 r.

Pozytywne zmiany w zakresie poziomu zagrożenia ubóstwem odnotowano w powiecie włoszczowskim, który w 2022 roku przeszedł ze średniego stopnia zagrożenia ubóstwem w umiarkowany. W powiecie włoszczowskim odnotowano zmniejszenie udziału długotrwale bezrobotnych w łącznej liczbie bezrobotnych o 6,9 pkt proc. (z 62,3% do 55,5%), co spowodowało spadek o 2,4 pkt rankingowe w Indeksie. Nastąpił przy tym wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (o 743,56 zł) i wzrost dochodów budżetu gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca (o 865,57 zł). Powyższe okoliczności zdecydowanie przyczyniły się do umocnienia i poprawy sytuacji powiatu włoszczowskiego w ogólnej ocenie Indeksu.

Na uwagę zasługuje również powiat ostrowiecki, który w 2022 r. przeszedł ze średniego stopnia zagrożenia ubóstwem w umiarkowany. W powiecie ostrowieckim zmniejszył się wskaźnik długotrwale bezrobotnych o 8,1 pkt proc. (z 51,6% do 43,5%). Nastąpił również spadek udziału rodzin wielodzietnych i niepełnych, korzystających z pomocy społecznej: rodzin wielodzietnych – o 0,6 pkt proc. (z 6,5% do 5,9%), rodzin niepełnych – o 1,1 pkt proc. (z 7,7% do 6,6%).

Stopień określający zagrożenie ubóstwem w pozostałych powiatach nie uległ zmianie rankingowej w odniesieniu do 2021 roku.

Tabela 25. Zmienne Indeksu zagregowane do woj. świętokrzyskiego w roku 2021 i 2022.

Wskaźnik	2021 r.	2022 r.
X¹ – wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej	37,18	33,32
X² – wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej	59,1%	58,6%
X³ – udział długotrwale bezrobotnych	57,4%	52,9%
X⁴ – stopa bezrobocia	8,7%	7,7%
X⁵ – udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej	6,6%	6,6%
X⁶ – udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej	8,2%	8,1%
X⁷ – przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	5 262,19 zł	5 782,60 zł
X⁸ – dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca	6 334,08 zł	6 876,59 zł

Źródło: Opracowanie własne ROPS.

4. Podsumowanie i wnioski

Dokonana za 2022 rok analiza wewnątrzregionalnego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem na podstawie opracowanego Indeksu jest obrazem zróżnicowania tego zjawiska w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego.

Podsumowanie analizy wskaźników wchodzących w skład Indeksu:

- **Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej** w 2022 r. w woj. świętokrzyskim wynosił 33,32 i był wyższy o 7,29 w stosunku do średniego wskaźnika dla Polski (26,03). Najwyższą wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej odnotowano w powiecie koneckim – 47,64 i staszowskim – 47,17, najniższą w mieście Kielce – 24,92.
- **Procentowy udział długotrwale korzystających ze świadczeń** w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w woj. świętokrzyskim wyniósł 58,6% i zmniejszył się o 0,5% w stosunku do 2021 r. (59,1%). W 2022 r. najwyższy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce – 79,9%, najniższy w powiecie kazimierskim – 40,8%.
- **Udział długotrwale bezrobotnych** w regionie w 2022 r. wyniósł 52,9% i był wyższy o 1,2 pkt proc. w odniesieniu do udziału długotrwale bezrobotnych w kraju (51,7%). Najwyższą wartość przedmiotowego wskaźnika odnotowano w powiecie kazimierskim – 64,9%, najniższą w powiecie buskim – 41,1%.
- **Stopa bezrobocia** na koniec 2022 r. w woj. świętokrzyskim wyniosła 7,7% i była wyższa o 2,5 pkt proc. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (5,2%). Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie opatowskim – 16%, najniższą w mieście Kielce – 4,3%.
- **Udział rodzin wielodzietnych** korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2022 r. wyniósł 6,6% i był niższy o 1,5 pkt proc. w stosunku do wartości wskaźnika w kraju (8,1%). W powiecie włoszczowskim wartość wskaźnika wyniosła 11,6% i była najwyższa w regionie, w mieście Kielce wskaźnik był najniższy i wynosił 2,4%.
- **Udział rodzin niepełnych** korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie rodzin pobierających świadczenia z pomocy społecznej w regionie w 2022 r. wyniósł 8,1% i był niższy o 1,2 pkt proc. w odniesieniu do wartości wskaźnika w kraju

(9,3%). Najwyższy wskaźnik rodzin niepełnych odnotowano w powiecie sandomierskim – 9,8%, najniższy w powiecie opatowskim – 6,1%.

- **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w 2022 r. w woj. świętokrzyskim ukształtowało się na poziomie 5 782,60 zł i było niższe od średniego miesięcznego wynagrodzenie brutto w kraju (6 705,62 zł) o -923,02 zł. Najwyższy wolumen przeciętnego wynagrodzenia odnotowano w mieście Kielce – 6 185,40 zł, najniższy w powiecie kazimierskim – 5 097,28 zł.
- **Przeciętne dochody budżetów gmin w przeliczeniu na jednego mieszkańca** w Polsce w 2022 r. wyniosły 7 455,18 zł. Województwo świętokrzyskie z wartością dochodów budżetów gmin na poziomie 6 876,59 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca znajduje się wśród województw o najniższej wartości tego wskaźnika. W regionie najwyższy wolumen omawianego wskaźnika odnotowano w mieście Kielce – 8 559,38 zł, najniższą w powiecie skarżyskim – 5 812,87 zł.

Przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa wymaga kompleksowych działań zarówno na poziomie administracji rządowej, jak i samorządowej. Istotnym jest wdrożenie rozwiązań systemowych w zakresie aktywnej polityki społecznej, której celem jest zmniejszenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego, powiązanych z polityką służącą stabilnemu wzrostowi gospodarczemu oraz polityką na rzecz wzrostu zatrudnienia i generowania godnego wynagrodzenia dla pracowników. Wymagane są długofalowe interwencje pomocowe kierowane do osób oraz grup szczególnie zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Zakres działań powinien być dopasowany do konkretnych kategorii tj. osób: bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, korzystających ze świadczeń pieniężnych czy długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Działania te muszą nie tylko uwzględniać rzeczywiste i zróżnicowane potrzeby osób i rodzin, ale przede wszystkim powinny zmierzać do ich aktywizacji i pełnego usamodzielnienia. Jednym z największych wyzwań jest mobilizacja osób ubogich czy zagrożonych wykluczeniem społecznym do zwiększenia przez nich aktywności społeczno-zawodowej. W tym zakresie priorytetowe są oddziaływania w obszarze reintegracji np.: udział w zajęciach centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej czy też zakładów aktywności zawodowej. Niezwykle istotnym działaniem jest również wspieranie rodzin wielodzietnych i niepełnych w rozwiązywaniu ich bieżących problemów poprzez rozwój usług społecznych, dostosowanych do potrzeb rodziny.

Wyniki analizy zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim, uwzględniające sytuację ekonomiczną i społeczno-demograficzną regionu, pozwalają na wyznaczenie przyczyn zjawiska niedostatku w regionie. Są nimi:

- wyższy poziom stopy bezrobocia w województwie w odniesieniu do kraju,
- niezmiennie wysoki udział długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych w regionie,
- niskie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (jedno z najniższych w kraju),
- przeciętny dochód na jednego mieszkańca poniżej średniej krajowej,
- utrzymujący się na stałym poziomie udział rodzin wielodzietnych i rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej,
- obserwowany proces depopulacji mieszkańców województwa, skutkujący niekorzystnymi trendami demograficznymi,
- znaczący odsetek osób mieszkających na terenach wiejskich,
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych,
- niski stopień urbanizacji,
- niski poziom przemysłowienia.

Indeks zagrożenia ubóstwem w województwie świętokrzyskim za 2022 rok i dokonana w nim analiza przestrzennego zróżnicowania zagrożenia ubóstwem jest materiałem pomocnym w zakresie rozdysponowania środków z Unii Europejskiej, a także w procesie planowania strategicznego.

Spis map, tabel i wykresów

Mapa 1.	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców wg województw w 2022 r.....	13
Mapa 2.	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców wg województw w 2022 r.....	14
Mapa 3.	Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 1000 mieszkańców wg województw w 2022 r.	14
Mapa 4.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg województw w 2022 r.....	18
Mapa 5.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.	19
Mapa 6.	Wskaźnik osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.....	27
Mapa 7.	Udział długotrwale bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem wg województw na koniec 2022 r.	31
Mapa 8.	Udział długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.....	32
Mapa 9.	Stopa bezrobocia wg województw (stan na 31 grudzień) w 2022 r.	33
Mapa 10.	Stopa bezrobocia w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.	35
Mapa 11.	Udział rodzin wielodzietnych objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne wg województw w 2022 r.	36
Mapa 12.	Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.....	37
Mapa 13.	Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w ogóle liczby rodzin pobierających świadczenia społeczne wg województw w 2022 r.	38
Mapa 14.	Udział rodzin niepełnych ogółem objętych pomocą społeczną w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.	39
Mapa 15.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg województw w 2022 r.	40
Mapa 16.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.....	42
Mapa 17.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wg województw w 2022 r.....	43
Mapa 18.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2022 r.	45
Mapa 19.	Zróźnicowanie zagrożenia ubóstwem w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2022 r.....	47
Tabela 1.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju wg grup społeczno-ekonomicznych w latach 2018-2022.	7
Tabela 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według typów gospodarstw domowych w latach 2018-2022.	9
Tabela 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według typów gospodarstw domowych w latach 2018-2022.	10
Tabela 4.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju według miejsca zamieszkania w latach 2018-2022....	11
Tabela 5.	Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej z powodu: ubóstwa, bezrobocia i bezdomności w woj. świętokrzyskim w latach 2016-2022.....	13
Tabela 6.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat buski.....	20
Tabela 7.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat jędrzejowski.....	20
Tabela 8.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat kazimierski.....	21
Tabela 9.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat kielecki.....	21
Tabela 10.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat konecki.....	22

Tabela 11.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – miasto Kielce.....	22
Tabela 12.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat opatowski.....	22
Tabela 13.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat ostrowiecki.....	23
Tabela 14.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat pińczowski.....	23
Tabela 15.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat sandomierski.....	24
Tabela 16.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat skarżyski.....	24
Tabela 17.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat starachowicki.....	24
Tabela 18.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat staszowski.....	25
Tabela 19.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej wg gmin – powiat włoszczowski.....	25
Tabela 20.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim wg gmin i powiatów w latach 2021-2022.....	27
Tabela 22.	Stopa bezrobocia w kraju wg województw (stan na 31.XII) w latach 2021-2022.....	33
Tabela 23.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w Polsce wg województw w latach 2021-2022.....	41
Tabela 24.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Polsce wg województw w latach 2021-2022.....	43
Tabela 25.	Zmiana Indeksu zagrożenia ubóstwem w woj. świętokrzyskim wg powiatów w latach 2021-2022.....	46
Tabela 26.	Zmienne Indeksu zagregowane do woj. świętokrzyskiego w roku 2021 i 2022.....	48
Wykres 1.	Zasięg ubóstwa w Polsce w latach 2012-2022 według przyjętych w danym roku trzech granic ubóstwa (% osób w gospodarstwach domowych).....	6
Wykres 2.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju w 2022 r. i 2021 r. wg grup społeczno-ekonomicznych.....	7
Wykres 3.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju w 2022 r. i 2021 r. wg typów gospodarstw domowych.....	8
Wykres 4.	Zasięg ubóstwa skrajnego w kraju w 2022 r. i 2021 r. wg wykształcenia głowy gospodarstwa domowego.....	9
Wykres 5.	Zasięg ubóstwa skrajnego kraju w 2022 r. i 2021 r. wg miejsca zamieszkania.....	10
Wykres 6.	Zasięg ubóstwa w woj. świętokrzyskim wg powodów przyznania pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w latach 2015–2022.....	12
Wykres 7.	Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	19
Wykres 8.	Wskaźnik długotrwale korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	26
Wykres 9.	Udział długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	32
Wykres 10.	Stopa bezrobocia woj. świętokrzyskiego (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	34
Wykres 11.	Udział rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	37
Wykres 12.	Udział rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	39
Wykres 13.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	41
Wykres 14.	Dochody budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w woj. świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	44
Wykres 15.	Indeks wewnątrzregionalnego zagrożenia ubóstwem w świętokrzyskim (w ujęciu powiatowym) w 2022 r.....	46

Aneks

X¹ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej.

Powiat	Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej w 2021 r.	Wartość rankingowa	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)	Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej w 2022 r.	Wartość rankingowa	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)
buski	34,09	3	3,6	28,23	2	2,4
jędrzejowski	48,30	8	9,6	39,63	7	8,4
kazimierski	48,03	8	9,6	41,17	7	8,4
kielecki	35,75	4	4,8	32,21	3	3,6
konecki	47,36	8	9,6	47,64	9	10,8
m. Kielce	26,91	1	1,2	24,92	1	1,2
opatowski	38,51	4	4,8	34,62	4	4,8
ostrowiecki	30,75	2	2,4	27,76	2	2,4
pińczowski	32,35	2	2,4	28,88	2	2,4
sandomierski	45,68	7	8,4	38,63	6	7,2
skarżyski	36,24	4	4,8	33,97	4	4,8
starachowicki	34,74	3	3,6	31,83	3	3,6
staszowski	53,65	9	10,8	47,24	9	10,8
włoszczowski	29,87	1	1,2	26,09	1	1,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R.

X² Przyporządkowanie wartości rankingowych dla wskaźnika długotrwałe korzystających z pomocy społecznej.

Powiat	Wskaźnik długotrwałej pomocy społecznej w 2021 r.	Wartość rankingowa	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)	Wskaźnik długotrwałej pomocy społecznej w 2022 r.	Wartość rankingowa	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)
buski	55,0%	4	4,8	56,7%	4	4,8
jędrzejowski	54,6%	4	4,8	50,6%	3	3,6
kazimierski	39,7%	1	1,2	40,8%	1	1,2
kielecki	52,2%	3	3,6	51,0%	3	3,6
konecki	52,0%	3	3,6	49,2%	2	2,4
m. Kielce	78,7%	9	10,8	79,9%	9	10,8
opatowski	52,2%	3	3,6	52,6%	3	3,6
ostrowiecki	53,9%	4	4,8	55,1%	4	4,8
pińczowski	51,4%	3	3,6	56,3%	4	4,8
sandomierski	71,2%	8	9,6	67,7%	7	8,4
skarżyski	61,4%	6	7,2	63,2%	6	7,2
starachowicki	52,2%	3	3,6	55,0%	4	4,8
staszowski	59,5%	5	6	59,1%	5	6
włoszczowski	55,1%	4	4,8	54,4%	4	4,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania OZPS.

X³ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla wskaźnika długotrwałe bezrobotnych.

Powiat	% udział długotrwałe bezrobotnych w 2021 r.	Wartość rankingowa	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)	% udział długotrwałe bezrobotnych w 2022 r.	Wartość rankingowa	Iloczyn wartości rankingowa (x 1,2)
buski	49,2%	2	2,4	41,1%	1	1,2
jędrzejowski	65,6%	9	10,8	59,5%	8	9,6
kazimierski	66,0%	9	10,8	64,9%	9	10,8
kielecki	46,1%	1	1,2	41,6%	1	1,2
konecki	52,2%	3	3,6	41,8%	1	1,2
m. Kielce	58,6%	6	7,2	52,8%	5	6
opatowski	66,7%	9	10,8	63,3%	9	10,8
ostrowiecki	51,6%	3	3,6	43,5%	1	1,2
pińczowski	62,5%	8	9,6	61,3%	8	9,6
sandomierski	62,6%	8	9,6	58,6%	7	8,4
skarżyski	62,6%	8	9,6	62,9%	9	10,8
starachowicki	59,4%	6	7,2	60,6%	8	9,6
staszowski	53,2%	4	4,8	43,5%	1	1,2
włoszczowski	62,3%	8	9,6	55,5%	6	7,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

X⁴ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej stopy bezrobocia.

Powiat	Stopa bezrobocia w 2021 r.	Wartość rankingowa	Stopa bezrobocia w 2022 r.	Wartość rankingowa
buski	4,9%	1	4,5%	1
jędrzejowski	7,7%	2	6,8%	2
kazimierski	11,9%	5	10,4%	5
kielecki	9,5%	4	7,7%	3
konecki	11,6%	5	10,9%	6
m. Kielce	5,2%	1	4,3%	1
opatowski	17,1%	9	16,0%	9
ostrowiecki	10,3%	4	9,6%	5
pińczowski	8,1%	3	7,8%	3
sandomierski	7,8%	3	7,6%	3
skarżyski	16,5%	8	14,6%	8
starachowicki	9,8%	4	9,4%	4
staszowski	6,7%	2	6,3%	2
włoszczowski	7,9%	3	7,1%	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUP Kielce.

X⁵ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej udziału rodzin wielodzietnych korzystających z pomocy społecznej.

Powiat	% udział rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2021 r.	Wartość rankingowa	% udział rodzin wielodzietnych objętych pomocą w 2022 r.	Wartość rankingowa
buski	6,9%	5	6,6%	5
jędrzejowski	9,2%	8	9,8%	8
kazimierski	6,1%	5	7,8%	6
kielecki	8,6%	7	8,7%	7
konecki	6,8%	5	7,1%	5
m. Kielce	2,9%	1	2,4%	1
opatowski	8,7%	7	8,3%	6
ostrowiecki	6,5%	5	5,9%	4
pińczowski	7,1%	6	8,4%	6
sandomierski	8,6%	7	8,5%	7
skarżyski	5,0%	4	5,1%	3
starachowicki	5,1%	4	5,4%	3
staszowski	8,4%	7	8,9%	7
włoszczowski	12,0%	9	11,6%	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

X⁶ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej udziału rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej.

Powiat	% udział rodzin niepełnych objętych pomocą w 2021 r.	Wartość rankingowa	% udział rodzin niepełnych objętych pomocą w 2022 r.	Wartość rankingowa
buski	7,7%	5	7,7%	4
jędrzejowski	8,6%	7	9,0%	8
kazimierski	5,8%	1	6,9%	2
kielecki	8,8%	8	8,0%	5
konecki	8,8%	8	8,1%	5
m. Kielce	9,7%	9	9,6%	9
opatowski	6,4%	2	6,1%	1
ostrowiecki	7,7%	5	6,6%	2
pińczowski	6,9%	3	7,1%	3
sandomierski	9,7%	9	9,8%	9
skarżyski	6,9%	3	7,4%	4
starachowicki	6,2%	1	6,3%	1
staszowski	8,4%	7	8,9%	7
włoszczowski	6,4%	2	6,7%	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS-03-R, CAS.

X⁷ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto.

Powiat	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r.	Wartość rankingowa	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2022 r.	Wartość rankingowa
buski	4 912,74 zł	7	5 412,76 zł	7
jędrzejowski	5 350,78 zł	3	5 829,63 zł	3
kazimierski	4 616,89 zł	9	5 097,28 zł	9
kielecki	4 789,44 zł	8	5 289,72 zł	8
konecki	4 922,90 zł	7	5 493,64 zł	6
m. Kielce	5 648,73 zł	1	6 185,40 zł	1
opatowski	4 619,32 zł	9	5 106,84 zł	9
ostrowiecki	4 912,01 zł	7	5 388,69 zł	7
pińczowski	4 885,52 zł	7	5 811,36 zł	4
sandomierski	5 414,24 zł	2	5 954,75 zł	2
skarżyski	5 118,05 zł	5	5 704,16 zł	4
starachowicki	5 500,36 zł	2	5 730,06 zł	4
staszowski	5 167,98 zł	5	5 856,73 zł	3
włoszczowski	5 238,84 zł	4	5 982,40 zł	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

X⁸ Przyporządkowanie wartości rankingowych dla zmiennej dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca.

Powiat	Dochody budżetów gmin w 2021 r.	Wartość rankingowa	Dochody budżetów gmin w 2022 r.	Wartość rankingowa
buski	5 801,88 zł	8	6 715,87 zł	7
jędrzejowski	6 089,18 zł	7	6 597,55 zł	7
kazimierski	5 851,38 zł	8	6 868,31 zł	7
kielecki	6 296,64 zł	6	6 773,45 zł	7
konecki	5 914,69 zł	8	6 329,94 zł	8
m. Kielce	8 322,03 zł	1	8 559,38 zł	1
opatowski	6 090,29 zł	7	6 667,28 zł	7
ostrowiecki	5 412,93 zł	9	5 915,23 zł	9
pińczowski	5 695,84 zł	8	6 606,66 zł	7
sandomierski	6 275,19 zł	7	6 700,45 zł	7
skarżyski	5 272,59 zł	9	5 812,87 zł	9
starachowicki	6 041,06 zł	7	7 008,90 zł	7
staszowski	6 397,80 zł	6	6 774,83 zł	7
włoszczowski	5 719,86 zł	8	6 585,43 zł	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wartości rankingowe dla Indeksu zagrożenia ubóstwem w 2022 r.

Powiat	*X ¹	*X ²	*X ³	X ⁴	X ⁵	X ⁶	X ⁷	X ⁸	Ranking (suma)
buski	2,4	4,8	1,2	1	5	4	7	7	32,4
jędrzejowski	8,4	3,6	9,6	2	8	8	3	7	49,6
kazimierski	8,4	1,2	10,8	5	6	2	9	7	49,4
kielecki	3,6	3,6	1,2	3	7	5	8	7	38,4
konecki	10,8	2,4	1,2	6	5	5	6	8	44,4
m. Kielce	1,2	10,8	6	1	1	9	1	1	31,0
opatowski	4,8	3,6	10,8	9	6	1	9	7	51,2
ostrowiecki	2,4	4,8	1,2	5	4	2	7	9	35,4
pińczowski	2,4	4,8	9,6	3	6	3	4	7	39,8
sandomierski	7,2	8,4	8,4	3	7	9	2	7	52,0
skarżyski	4,8	7,2	10,8	8	3	4	4	9	50,8
starachowicki	3,6	4,8	9,6	4	3	1	4	7	37,0
staszowski	10,8	6	1,2	2	7	7	3	7	44,0
włoszczowski	1,2	4,8	7,2	3	9	2	2	7	36,2
średnia	5,1	5,1	6,3	3,9	5,5	4,4	4,9	6,9	42,3

*Wartość uzyskanych wskaźników pomnożona została x 1.2

Przedziały stopnia zagrożenia ubóstwem na 2022 r.

Przedział	Stopień zagrożenia ubóstwem
do 36,9	umiarkowany
od 37 do 41,9	średni
od 42 do 46,9	wysoki
47 i wyżej	bardzo wysoki

Poziom zagrożenia ubóstwem w powiatach woj. świętokrzyskiego w 2022 r.

Powiat	Stopień zagrożenia ubóstwem
buski	umiarkowany
jędrzejowski	bardzo wysoki
kazimierski	bardzo wysoki
kielecki	średni
konecki	wysoki
m. Kielce	umiarkowany
opatowski	bardzo wysoki
ostrowiecki	umiarkowany
pińczowski	średni
sandomierski	bardzo wysoki
skarżyski	bardzo wysoki
starachowicki	średni
staszowski	wysoki
włoszczowski	umiarkowany